

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

KVALITETSUDVIKLING I TYSK, FRANSK, SPANSK OG ENGELSK I ET BROBYGNINGSPERSPEKTIV

Fire behovsundersøgelser blandt
fremmedsprogsundervisere i det danske
uddannelsessystem

Rapport
Udarbejdet november 2020 af NCFF

Indhold

Forord.....	4
1 Baggrund	5
Børns og unges muligheder for at modtage undervisning i fremmedsprog.....	5
Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet	5
2 Undersøgelsernes formål, organisering og design	7
2.1 Formål	7
2.2 Undersøgelsernes organisering og forløb:.....	8
2.3 De fire spørgeskemaer – design og indhold.....	8
Design.....	9
Indhold	9
Emner på tværs	9
3 Undervisernes besvarelser	12
3.1 Overblik over antal besvarelser totalt pr. sprog og pr. uddannelsestrin	12
3.2 Tyskundersøgelsen.....	13
Undervisernes kompetencer og behov for opkvalificering	13
Elevernes og de studerendes motivation og deltagelse i faget.....	15
Den europæiske referenceramme (CEFR)	16
Brobygning og overgange	18
Tysk som tillægskompetence.....	20
De videregående uddannelser	20
Digitale læremidler	21
Opsamling	21
3.3 Fransk- og spanskundersøgelserne.....	22
Behov for opkvalificering og kompetenceudvikling.....	22
Valg, motivation og elevers/studerendes deltagelse	24
Den fælles europæiske referenceramme for sprog (CEFR)	26
Brobygning og overgange	28
Om sproguddannelserne	29
Opsamling	29
3.4 Engelskundersøgelsen.....	30
Engelskundervisningen	30
Faglige kompetencer og opkvalificering	33
Brobygning og overgange	36
Uddannelse af sproglærere	40
Opsamling	41

4 Undersøgelserne set på tværs	42
Undervisernes behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer	42
Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering	43
Eleverne og studerendes motivation for og deltagelse i faget	43
Brobygning og overgange	44
De videregående sproguddannelser	44
5 Afsluttende bemærkninger	45
6 Litteratur	46
Bilag 1 Projekt- og følgegrupper for de fire undersøgelser	47
Bilag 2 Spørgeskemaer	50

Forord

I denne rapport gennemgår vi besvarelsene fra fire spørgeskemaundersøgelser gennemført i 2019-2020, som har haft til formål at skabe indsigt i hhv. tysk-, fransk-, spansk- og engelskunderviseres oplevelser af udfordringer, muligheder og udviklingsbehov i deres respektive fag.

Baseret på gennemgangen opsummerer og sammenligner vi afslutningsvis de væsentligste pointer og tendenser fra de fire undersøgelser opdelt i fem emner:

1. Undervisernes behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer
2. Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering
3. Elever og studerendes motivation for og deltagelse i faget
4. Brobygning og overgange
5. De videregående sproguddannelser.

De fire spørgeskemaundersøgelser er gennemført som projekter støttet af Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF). NCFF's centerledelse og medarbejdere har deltaget i følgegrupperne for tysk, fransk- og spanskundersøgelserne, og for fransk- og engelskundersøgelsens vedkommende har to NCFF-medarbejdere bistået med udarbejdelse og gennemførelse af undersøgelserne.

De fire spørgeskemaundersøgelser blev sendt ud til fremmedsprogsundervisere på alle tre uddannelsesstrin: grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. I alt 2.200 tysk-, fransk-, spansk- og engelskundervisere deltog i de fire undersøgelser ved at besvare de respektive spørgeskemaer. Det er et relativt begrænset antal besvarelser, og derfor kan besvarelsene fra undersøgelserne ikke anses for at være repræsentative for tysk-, fransk-, spansk- og engelsklærere i Danmark. Rapporten skal læses med dette forbehold, men udgør dog et videngrundlag, der ikke tidligere har eksisteret.

Rapporten baserer sig på afrapporteringerne fra de fire undersøgelser og medtager primært besvarelser til såkaldte lukkede spørgsmål i spørgeskemaerne. Vi henviser til de enkelte undersøgelser for mere detaljerede analyser af resultaterne og for analyser af såkaldte åbne spørgsmål og fritekstsvar. Rapporterne for de enkelte undersøgelser er eller vil blive gjort tilgængelige på <https://ncff.dk/didaktisk-udvikling-viden-og-behov/behovsundersoelger/>.

Rapporten indeholder fire hovedafsnit. I første afsnit *Baggrund* gør vi kort rede for baggrunden for undersøgelserne, mens vi i andet afsnit *Undersøgelsesernes formål, organisering og design* kort beskriver de fire undersøgelsers formål og organisering samt design af og indhold i spørgeskemaerne. I afsnit 3 *Undervisernes besvarelser* gennemgår vi besvarelsene for de enkelte undersøgelser, inden vi i afsnit 4 *Undersøgelserne set på tværs* samler op på resultaterne på tværs af undersøgelserne.

1 Baggrund

Sprog åbner døre til verden og giver indsigt i andre kulturer. For et lille land som Danmark er fremmedsprog afgørende for, at vi kan navigere i en global verden. Alligevel oplever sprogundervisere på alle niveauer dalende interesse og faldende færdigheder hos elever og studerende.

Børns og unges muligheder for at modtage undervisning i fremmedsprog

Eleverne i den danske grundskole har siden folkeskolereformen fra 2014 startet med engelsk i 1. klasse. I 5. klasse kan de vælge mellem fransk og tysk, men da grundskolerne *skal* udbyde tysk, men *kan* udbyde fransk, er det forholdsmæssigt få grundskoler, hvor eleverne har et reelt valgt mellem de to sprog. Som eksempel udbydes der ikke fransk i grundskolens 9. klasse i 14 ud af 19 midtjyske kommuner (Det Regionale Sprogudvalg, Region Midt). Det er hovedsageligt i hovedstadsområdet og Nordsjælland, at eleverne kan vælge fransk (se også NCFF's [sprogkort](#)). Eleverne kan vælge spansk som forsøg på en begrænset række af grundskoler.

På de gymnasiale ungdomsuddannelser havde 28 procent af studenterne i 2007 tre eller flere sprog. I 2016 var det to procent. (Regeringen, 2017). I skoleåret 2019/2020 valgte ni procent af 1. g-eleverne på STX en sproglige studieretning¹, mens det kun en procent af 1.g.-eleverne på HHX, der var valgte en sproglig studieretning (Undervisningsministeriet, 2020). I skoleåret 2018/2019 var det 10 procent for STX (Undervisningsministeriet, 2019). Som konsekvens af det ovennævnte begrænsede udbud af fransk i grundskolen og at spansk kun udbydes som et forsøg, kan eleverne som oftest kun vælge fransk og spansk som begyndersprog på de gymnasiale ungdomsuddannelser, mens tysk udbydes som både begynder- og fortsættersprog. Engelsk er obligatorisk på B-niveau i de gymnasiale uddannelser (for HHX dog på A-niveau).

Som lærerstuderende kan man vælge tysk og engelsk som undervisningsfag på alle seks professionshøjskoler. Der er kun to professionshøjskoler, VIA University College, Aarhus og Københavns Professionshøjskole, KP, som udbyder fransk på læreruddannelsen. Spansk tilbydes som forsøg fra 2019 på Professionshøjskolen Absalon.

På universiteterne kan studerende både læse "rene" sproguddannelser og uddannelser, hvor sprog er kombineret med fx international virksomhedskommunikation. Især de "rene", humanistiske sproguddannelser har haft nedgang i ansøgertal samtidig med at de også har et større frafald (Regeringen, 2017; Uddannelses- og forskningsministeriet, 2018).

Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet

I 2017 fik Danmark en national *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet* (Regeringen 2017), som har til formål dels at understøtte de tiltag, der er allerede foretaget på sprogområdet, dels at igangsætte nye initiativer og tiltag med henblik på både at styrke fremmedsprogsundervisningen og -uddannelserne samt samarbejdet mellem forskellige uddannelsesstrin og endelig at forbedre sprogundervisernes muligheder for efteruddannelse og løbende opkvalificering.

Der er to hovedmålsætninger i den nationale fremmedsprogstrategi:

Målsætning 1: Flere elever og studerende skal vælge fremmedsprog og opnå solide sprogkompetencer ud over engelsk.

¹ Undervisningsministeriet definerer en studieretning som bestående af "en fagkombination, som giver eleven kompetencer, der peger mod specifikke videreuddannelsesmuligheder. Studieretningerne inddeles i faglige hovedområder (fx sproglige studieretninger), som rummer studieretninger med samme faglige sigte." (Undervisningsministeriet, 2019)

Målsætning 2: Sproguddannelserne skal være fagligt stærke og relevante uddannelser, der tiltrækker og fastholder de dygtigste studerende. Det gælder også sprogundervisningen på læreruddannelserne. (Regeringen 2017, s. 4)

En sag har altid flere sider. Den første målsætning hænger sammen med elevers og studerendes motivation for at vælge og lære fremmedsprog, og derfor er det vigtigt for NCFF at undersøge, hvad der motiverer elever og studerende til at lære fremmedsprog, og hvordan man kan hjælpe dem med at blive endnu dygtigere til fremmedsprog.

Den anden målsætning peger på kvaliteten af sproguddannelser generelt og på uddannelsen af sprog-lærere specifikt, både på universiteterne og professionshøjskolerne. Derfor er det afgørende, at skabe indsigt i sprogundervisernes oplevelser af udfordringer og behov for efteruddannelse og videreudvikling i sprogfagene.

Det fremgår desuden af strategien, at der er stort behov for både at styrke samarbejdet mellem de forskellige sprogfag og mellem de forskellige uddannelsestrin og -institutioner, men også for løbende faglig opkvalificering af underviserne. De fire undersøgelser, som denne rapport gør rede for, tager udgangspunkt i strategiens to målsætninger og de beskrevne behov.

2 Undersøgelsernes formål, organisering og design

I det følgende gennemgår vi kort formålet med de fire undersøgelser, og hvordan de har været organiseret, inden vi gør rede for spørgeskemaernes design og indhold.

2.1 Formål

Alle fire spørgeskemaundersøgelser har til formål at afdække undervisernes behov for faglig udvikling og deres opfattelser af deres fags udviklingsbehov. Som sådan kan de fire undersøgelser anskues som behovsundersøgelser, som tilvejebringer viden, som kan anvendes til udvikling af fagene. Selvom undersøgelserne ikke har haft til formål at give os viden om undervisernes praksis, bidrager deres besvarelser med indblik i deres holdninger til, erfaringer med og opfattelser af, hvordan deres fag udvikler sig. Dette kommer især til udtryk i deres fritekstbesvarelser, der kun i mindre grad er en del af denne rapport.

Konkret har de fire undersøgelser haft til formål:

1. at afdække det oplevede behov blandt respondenterne for at videreudvikle tysk-, fransk-, spansk- og engelskundervisningen på alle tre uddannelsesstrin (grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse);
2. at afdække det oplevede behov blandt underviserne for efter-og videreuddannelse;
3. at afdække det oplevede behov blandt respondenterne for at styrke overgangen og samarbejdet mellem de forskellige uddannelsesstrin i et brobygningsperspektiv.

Disse formål kommer til udtryk i indledningen til de fire spørgeskemaer – dog formuleret lidt forskelligt:

Tysk	Fransk	Spansk	Engelsk
<i>Dette pilotprojekt har til formål at afdække, hvilke behov for kvalitetsudvikling og efteruddannelse undervisere selv identificerer ift. en videreudvikling af tyskundervisningen på de respektive uddannelsesstrin og i et brobygningsperspektiv.</i>	<i>For at kunne videreudvikle franskundervisningen er der brug for viden om, hvilke behov og udfordringer underviserne selv ser som de vigtigste. Derfor vil vi i samarbejde med NCFF kortlægge disse behov og udfordringer, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde dette spørgeskema.</i>	<i>For at kunne videreudvikle spanskundervisning er der brug for viden om, hvilke behov og udfordringer undervisere identificerer som de vigtigste på de respektive uddannelsesstrin. Derfor vil vi i samarbejde med NCFF kortlægge disse behov og udfordringer, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde dette spørgeskema.</i>	<i>For at kunne videreudvikle engelskfaget er der brug for viden om, hvilke erfaringer, behov og udfordringer engelskunderviserne på tværs af uddannelsessystemet ser som de vigtigste. Det ønsker vi at kortlægge gennem denne spørgeskemaundersøgelse, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde spørgeskemaet.</i>

Tabel 2.1. Undersøgelsernes formål.

2.2 Undersøgelsernes organisering og forløb:

De fire undersøgelser havde følgende organisering og forløb:

- Hver undersøgelse bestod af en faglig leder, som ledte og gennemførte undersøgelsen, en projektgruppe, som indgik i udviklingen af spørgeskemaet, og en følgegruppe (i engelskundørsøgelsen blev denne kaldt "referencegruppe"), som bestod af repræsentanter fra alle tre uddannelsesstrin inklusiv repræsentanter fra sprog lærerforeninger samt ministerielle lærings- og fagkonsulenter. (Se bilag 1 for navne på faglige ledere og sammensætning af projekt- og følgegrupper)
- De faglige ledere og projektgrupperne udarbejdede udkast til spørgeskemaet, som blev præsenteret for følgegrupperne, som blev bedt om at kommentere og komme med input.
- Spørgeskemaerne blev derefter færdiggjort og sat op i spørgeskemaprogrammet SurveyXact by Rambøll.
- De fire undersøgelser blev gennemført i 2019-2020 med den tyske undersøgelse som den første, udsendt i januar 2019, derefter fulgte den franske, udsendt i maj-juni 2019. Den spanske undersøgelse blev udsendt i november 2019, og den engelsk i marts-april 2020.
- Spørgeskemaerne blev udsendt til anonym online besvarelse til undervisere på alle tre uddannelsesstrin, grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse, via bl.a. institutionsregistret (<https://statistik.uni-c.dk/instregudtraek/>), diverse netværk, de faglige foreninger, fag- og læringskonsulenterne m.fl. Grundskole indbefatter folkeskole, friskoler, privatskoler, efterskoler og ungdomsskoler. Ungdomsuddannelse indbefatter STX, HF, HHX, HTX, EUX, EUD, FGU og AVU.
På de videregående uddannelser blev spørgeskemaerne sendt til de relevante sproguddannelser på universiteterne og til læreruddannelserne på de seks professionshøjskoler.
Alle fire undersøgelser blev omtalt på NCFF's Facebook-side og hjemmeside, og tysk- og engelskundørsøgelserne blev omtalt på Folkeskolen.dk. Følgegrupperne blev også bedt om at hjælpe med at udbrede kendskabet til spørgeskemaundersøgelserne blandt kollegaer.
- I tysk-, fransk- og spanskundersøgelserne blev besvarelserne analyseret af de faglige ledere. Analyserne blev præsenteret for projekt- og følgegrupperne til kommentering. I engelskundørsøgelsen blev analysearbejdet foretaget af den faglige leder og projektgruppen, og analysen blev herefter forelagt referencegruppen til kommentering.
- Analyserne er samlet i rapporter for hvert sprog og er formidlet i bl.a. dagspressen, Folkeskolen.dk og via NCFF. Rapporterne bliver løbende lagt på <https://ncff.dk/didaktisk-udvikling-viden-og-behov/behovsundersogelser/>.

2.3 De fire spørgeskemaer – design og indhold

I det følgende beskriver vi indholdet i de fire spørgeskemaer. De fire spørgeskemaer er samlet i bilag 2. Det skal allerede her bemærkes, at tysk-, fransk- og spanskundersøgelsernes spørgeskema i høj grad er sammenlignelige, idet det franske og det spanske spørgeskema blev udarbejdet på basis af det tyske spørgeskema. Det engelske spørgeskema adskiller sig på nogle områder, idet engelskfaget adskiller sig fra de tre andre sprogfag, idet eleverne starter med engelsk i 1. klasse.

Design

Mens spørgeskemaerne fra tysk-, fransk- og engelskundersøgelserne primært består af lukkede spørgsmål, anvendes der i det spanske spørgeskema en del flere åbne spørgsmål. De lukkede spørgsmål er af forskelligt format, blandt andet spørgsmål med multiple-choice-svarmuligheder og udsagn, som skulle vurderes på en Likert-skala.

I det engelske spørgeskema havde respondenterne mulighed for på de fleste lukkede spørgsmål at kommentere deres svar. I de tre andre spørgeskemaer havde respondenterne også mulighed for til sidst at kommentere på deres besvarelse og på spørgeskemaet.

For at muliggøre analyse af besvarelser ift. uddannelsestrin og -type, blev respondenterne som det første i spørgeskemaet bedt om at angive, hvilke uddannelsestrin (grundskole, ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse) og hvilken type af uddannelse (fx HHX eller læreruddannelse) de underviser på. I det tyske spørgeskema blev de dog kun bedt om at angive uddannelsestrin.

Spørgeskemaerne i fransk-, spansk-, og engelskundersøgelserne var opdelt i tre spor, et for hvert uddannelsestrin. Efter besvarelse af spørgsmål om uddannelsestrin og -type (og andre baggrundsspørgsmål) blev respondenterne ledt videre til det relevante spor. Temaerne var de samme for alle tre spor, men de enkelte spørgsmål og udsagn var tonet efter uddannelsestrin. I spørgeskemaet fra tyskundersøgelsen var der derimod kun et spor med spørgsmålene formuleret på en sådan måde, at de passede til respondenter fra alle tre uddannelsestrin.

De fire spørgeskemaer blev udsendt via et selvoprettelseslink. Det betyder dels, at alle, der modtog linket, kunne besvare skemaet, og dels, at respondenterne sikredes anonymitet, fordi de ikke skulle angive mailadresse eller på anden måde oprettes for at kunne besvare skemaet.

Indhold

Overordnet set og i overensstemmelse med de tre formål med undersøgelserne, spørger alle fire spørgeskemaundersøgelser ind til det oplevede behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer, men der spørges også til undervisernes opfattelse af deres eget fag, af deres undervisning og af elevernes og de studerendes motivation for og deltagelse i faget. Brobygning og overgange, CEFR og IT er emner, der går igen i alle fire spørgeskemaer.

Som nævnt blev respondenterne bedt om at angive, hvor de underviste (uddannelsestrin og -type), og i fransk-, spansk- og engelskundersøgelsernes spørgeskemaer blev respondenterne også bedt om at angive uddannelsesbaggrund, alder og undervisningserfaring. I fransk- og spanskundersøgelserne indgik der også spørgsmål om ansættelsestype og erfaring med sproget (fx udlandsophold).

Tabel 2.3 viser, hvordan de fire skemaer er bygget op tematisk. I næste afsnit beskriver vi en række emner, som er fælles for alle fire spørgeskemaer, men i varierende rækkefølge, formuleret på forskellige måder og med forskellig vægtning. Vi udpeger der, hvor der er forskelle i, hvad der konkret bliver spurgt om. Disse tværgående emner danner grundlag for rapportens afsnit 4, hvor besvarelserne fra de fire undersøgelser sammenlignes.

Emner på tværs

1. Undervisernes behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer

Inden for dette emne blev respondenterne bedt om at vurdere deres behov for at opkvalificere sig inden for en række emner og områder. I tabel 2.2 angives emnerne og områderne og hvilke af spørgeskemaerne, der behandler emnet/området. Tabel 2.3 viser en samlet oversigt over de enkelte spørgeskemaers områder.

Spørgsmål vedr. behov for opkvalificering inden for:	Med i:
<i>Sprogkompetencer</i>	Alle
<i>Kultur, historie og litteratur</i>	Alle
<i>Fagdidaktik</i>	Alle
<i>Interkulturelle kompetencer</i>	Fransk og spansk
<i>CLIL</i>	Tysk, fransk og engelsk
<i>CEFR</i>	Tysk, fransk og spansk
<i>IT og digitale teknologier/redskaber</i>	Alle
<i>Karrierelæring og arbejdsmarkedets behov/erhvervsrelaterede emner</i>	Alle
<i>Flersprogethed</i>	Tysk og engelsk

Tabel 2.2. Indhold i de fire spørgeskemaer: kompetencer og viden.

Selvom der ikke blev spurgt om engelsk- og tyskundervisernes behov for opkvalificering inden for CEFR og interkulturelle kompetencer, blev de spurgt om deres inddragelse og anvendelse af begge dele i deres undervisning. Også i de tre andre undersøgelser blev underviserne bedt om at svare på spørgsmålene om brug af CEFR i deres undervisning. I tyskundersøgelsen blev respondenterne også spurgt om deres brug af IT i undervisningen.

Respondenterne havde også mulighed for at angive andre områder/emner, som de ønsker faglig opkvalificering inden for.

2. Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering

Her blev respondenterne bedt om at vurdere deres mulighed for at opkvalificere sig, og hvilke eventuelle begrænsninger (økonomi, arbejdspress, manglende prioritering af faget, manglende tilbud) de oplevede i forbindelse med opkvalificering.

3. Elever og studerendes motivation for og deltagelse i faget

Her blev respondenterne spurgt om, hvordan de opfatter deres elever/studerendes motivation for og deltagelse i faget, inklusiv elevernes/de studerendes faglige og -sproglige kompetencer. I tysk-, fransk- og engelskundundersøgelserne blev der spurgt om elevernes/studerendes brug af målsproget i undervisningen, og i engelskundundersøgelsen blev respondenterne desuden spurgt om faglig og sproglig spredning blandt eleverne og de studerende. I tysk-, fransk- og spanskundersøgelserne blev respondenterne også bedt om at angive, hvorfor de tror deres elever/studerende har valgt fransk/spansk, og hvad der kunne få flere elever og studerende til at vælge sprogene.

4. Brobygning og overgange

Her blev respondenterne bedt om at angive, hvorvidt de kender til faglige mål, undervisningsindhold, prøveformer o.l. på andre uddannelsestrin, hvordan de bygger videre på de kompetencer, eleverne og de studerende har med sig for det foregående uddannelsestrin, og hvordan de arbejder med at forberede elever og studerende på næste uddannelsestrin.

I engelskundundersøgelsen blev der også spurgt om deltagelse i brobygningsaktiviteter med andre uddannelsestrin og med arbejdsmarkedet med fokus på det pågældende sprogfag.

5. De videregående sproguddannelser

I tysk-, fransk- og spanskundersøgelserne blev respondenterne spurgt om deres holdninger til og opfattelser af relevansen af de videregående sproguddannelser. I engelskundundersøgelsen blev respondenterne fra de videregående uddannelser i stedet for bedt om at vurdere om, de klæder de studerende fagligt, didaktisk og sprogligt på til at blive engelskundervisere.

Tysk	Fransk	Spansk	Engelsk
1. Baggrundsspørgsmål (A)	1. Baggrundsspørgsmål	1. Baggrundsspørgsmål	1. Din baggrund
2. Indledende spørgsmål ift. dine behov (B)	2. Behovsspørgsmål	2. Behovsspørgsmål	2. Din engelskundervisning
3. Strategiens første målsætning (C)	3. Valg, motivation og elev/studenterdeltagelse	3. Valg, motivation og elev/studenterdeltagelse	3. Dine kompetencer som engelskunderviser
4. Strategiens anden målsætning (D)	4. Den fælles europæiske referenceramme for sprog	4. Den fælles europæiske referenceramme for sprog	4. Brobygning og overgange i engelskfaget
5. Brobygning i tyskfaget på tværs af uddannelsessystemet (E)	5. Brobygning i franskfaget i uddannelsessystemet	5. Brobygning i spanskfaget i uddannelsessystemet	5. Engelskfaget nu og i fremtiden
6. Behov for digitale læremidler ift. ovennævnte indsatsområder (F)	6. Om franskuddannelserne	6. Om spanskuddannelserne	6. Afslutning
7. Kommentarer og yderligere behov for EVU (G)	7. Yderligere kommentarer og videre samarbejde	7. Yderligere kommentarer og videre samarbejde	
8. Videre samarbejde (H)			

Tabel 2.3. Tematisk opbygning af de fire spørgeskemaer.

3 Undervisernes besvarelser

I dette afsnit giver vi først et overblik over, hvor mange undervisere² besvarede de fire spørgeskemaer, før vi gennemgår besvarelserne. Besvarelserne fra fransk- og spanskundersøgelserne gennemgås sammen, da det i meget vid udstrækning var det samme spørgeskema, og derfor de samme spørgsmål, der blev anvendt. Besvarelserne fra tysk- og engelskundersøgelserne gennemgås særskilt.

Det er primært besvarelserne på de lukkede spørgsmål, som behandles. Svarprocenter gengives enten opsummeret i tabeller med fokus på en eller to svarmuligheder, som figurer indeholdende alle svarprocenter, eller gives løbende i teksten. Tabeller og figurer er som oftest opdelt efter uddannelsestrin.

Vi sammenfatter de vigtigste tendenser i hver undersøgelse efter gennemgangen af besvarelserne.

3.1 Overblik over antal besvarelser totalt pr. sprog og pr. uddannelsestrin

I alt 2.200 undervisere besvarede de fire spørgeskemaer. Som angivet i tabel 3.1, modtog tyskundersøgelsen flest besvarelser, efterfulgt af engelsk, mens fransk og spansk – ikke overraskende – fik noget færre besvarelser.

Det har ikke været muligt at få præcise og pålidelige opgørelser over, hvor mange tysk-, fransk-, spansk- og engelskundervisere, der findes på de forskellige uddannelsestrin i Danmark. Det er derfor vanskeligt at udtale sig om svarprocent og dækningsgrad for de fire spørgeskemaer.

Tallene i Tabel 3.1 tyder på, at alle fire undersøgelser har modtaget et relativt begrænset antal besvarelser. Derfor kan undersøgelserne ikke anses for at være repræsentative. Det gælder i særlig grad for besvarelser fra grundskolen og ungdomsuddannelserne på tværs af undersøgelserne. Der er dog i alle fire undersøgelser, men især i tysk-, fransk og spanskundersøgelserne, et relativt højt antal besvarelser fra universitetsuddannelser og læreruddannelse.

Uddannelsestrin/sprog	Tysk	Fransk	Spansk	Engelsk	TOTAL
TOTAL	838	344	348	670	2.200
Grundskole	544	229	85	312	1.170
Ungdomsuddannelse	257	163	298	266	984
Læreruddannelse	15	11	0	28	54
Universitetsuddannelser	22	24	45	59	150
Andre	-	13	19	5	37

Tabel 3.1. Oversigt over antal besvarelser (både fuldførte og påbegyndte) opdelt på sprog og uddannelsestrin.

Alle fire spørgeskemaundersøgelser har en ret høj gennemførelsesprocent, hvoraf engelsk og fransk har en gennemførelsesprocent på over 90 procent (tabel 3.2). De høje gennemførelsesprocenter tyder på, at respondenterne på tværs af sprog har været interesserede i at deltage i undersøgelserne.

Sprog	Antal fuldførte besvarelser	Gennemførelsesprocent
Engelsk	n=608	91 %
Spansk	n=348	79 %
Fransk	n=344	93 %
Tysk	n=838	80 %

Tabel 3.2. Gennemførelsesprocent for alle fire spørgeskemaer.

² Vi henviser til rapporter/præsentationer for de enkelte undersøgelser for analyser af undervisernes uddannelsesbaggrund, alder og erfaring på NCFF's hjemmeside: <https://ncff.dk/didaktisk-udvikling-viden-og-behov/behovsundersogelser/>

3.2 Tyskundersøgelsen

Besvarelsene fra det tyske spørgeskema behandles under følgende overskrifter, som forholder sig til spørgeskemaets tematiske opbygning (se også tabel 2.3):

- Undervisernes kompetencer og behov for opkvalificering
- Eleverne og de studerendes motivation for og deltagelse i faget
- Den europæiske referenceramme (CEFR)
- Brobygning og overgange
- Tysk som tillægskompetence
- De videregående uddannelser
- Digitale læremidler

I hver overskrift angives de relevante spørgsmål i spørgeskemaet (bilag 2). Spørgsmål/udsagn fra spørgeskemaet markeres med **fed** i teksten, mens de forskellige svarmuligheder (Likert-skalaer) markeres med *kursiv*. Besvarelsene fra respondenter fra de videregående uddannelser er opdelt i hhv. læreruddannelse og universitetsuddannelse.

For overblikket skyld angiver vi her antal besvarelses på det tyske spørgeskema fordelt på uddannelsesstrin:

Grundskole: n = 544

Ungdomsuddannelse: n = 257

Læreruddannelse: n = 15

Universitet: n = 22

Total: n = 838

Undervisernes kompetencer og behov for opkvalificering

Besvarelsene af de spørgsmål, der vedrører undervisernes kompetencer, viser, at et stort mindretal af respondenterne, som især grundskolelærerne tegner sig for, vurderer, at de ikke i tilstrækkelig grad er fagligt og didaktisk opdateret.

Opdelt på de to typer af kompetencer, vurderer 40 procent af samtlige respondenter på tværs af de tre uddannelsesstrin, at deres kompetencer *i nogen, i mindre og i ringe grad* er **fagligt opdateret**. Fordelt på uddannelsesstrin er det især grundskolelærerne, der vurderer, at de kun til en vis grad er fagligt opkvalificeret. Det samme billede tegner sig, når det gælder **didaktiske** kompetencer, og det tyder på et vist behov for faglig og didaktisk opkvalificering blandt tyskrespondenterne.

<i>I hvor høj grad vurderer du, at dine kompetencer ift. faget tysk er fagligt opdaterede?</i>				
<i>I nogen, i mindre og i ringe grad</i>				
Alle (n = 838)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
40 %	49 %	25 %	20 %	5 %

Tabel 3.2.1. Besvarelses - i nogen, i mindre og i ringe grad - opdelt efter uddannelsesstrin.

<i>I hvor høj grad vurderer du, at dine kompetencer ift. faget tysk er didaktisk opdaterede?</i>				
<i>I nogen, i mindre og i ringe grad</i>				
Alle (n = 838)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
46 %	54 %	33 %	27 %	28 %

Tabel 3.2.2. Besvarelses - i nogen, i mindre og i ringe grad - opdelt efter uddannelsesstrin.

Når det gælder **tyksproglige kompetencer**, tegner der sig et lidt andet billede: Her vurderer et stort flertal af respondenterne *i nogen, i mindre og i ringe grad*, at de har behov for tyksproglig opkvalificering.

<i>I hvor høj grad vurderer du, at du har behov for at opgradere dine egne tyksproglige kompetencer?</i>				
<i>I nogen, i mindre og i ringe grad</i>				
Alle (n = 838)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
70 %	64 %	79 %	84 %	74 %

Tabel 3.2.3. Besvarelser - *i nogen, i mindre og i ringe grad* - opdelt efter uddannelsestrin.

Det er omvendt værd at bemærke, at mere end hver tredje lærer i grundskolen altså *i høj grad eller i meget høj grad* oplever at have behov for en tyksproglig opgradering. Et flertal af respondenterne svarer, at de kun i begrænset omfang har **mulighed for kompetenceudvikling med fokus på tysk**. Bryder man det ned på uddannelsestrin (tabel 3.2.4), er det især respondenter fra grundskole, ungdomsuddannelse og læreruddannelse, der kun i begrænset omfang oplever, at de har mulighed for faglig opkvalificering.

<i>I hvor høj grad har du mulighed for kompetenceudvikling ift. faget tysk?</i>				
<i>I nogen, i mindre og i ringe grad</i>				
Alle (n = 838)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
75 %	78 %	70 %	67 %	32 %

Tabel 3.2.4. Besvarelser - *i nogen, i mindre og i ringe grad* - opdelt efter uddannelsestrin.

Respondenterne blev også bedt om at vurdere, inden for **hvilke områder de har brug for at styrke deres kompetencer ift. deres tyskundervisning**. Her fokuseres på besvarelserne ift. de fire færdigheder, **mundtlighed, skriftlighed, lytteforståelse og læseforståelse** samt **karrierelæring** og **CLIL** og endelig ift. **kultur, samfund, litteratur og historie** (tabel 3.2.5). Det er især inden for tysk i et karrierespæktiv, at respondenterne på tværs af uddannelsestrin vurderer, at de har brug for at styrke deres kompetencer, og her er det især grundskole og ungdomsuddannelse, der markerer sig. Omvendt tyder besvarelserne fra læreruddannelse og universitet på, at de kun i begrænset og for universitetsuddannelsernes vedkommende i meget begrænset grad oplever et behov for at styrke deres viden om karrierelæring. Eksempelvis svarer 71 procent af respondenterne fra universitetsniveauet, at de kun *i nogen, mindre eller i ringe grad* har brug styrke deres kompetencer inden for **tysk i et karrierespæktiv**.

Vurdér, i hvilken grad du har brug for at styrke dine kompetencer inden for...					
<i>I meget høj grad og i høj grad</i>					
	Alle (n = 838)	Grund- skole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
Mundtlighed	27 %	31 %	18 %	7 %	0 %
Skriftlighed	14 %	17 %	7 %	13 %	5 %
Lytteforståelse	11 %	11 %	7 %	13 %	0 %
Læseforståelse	8 %	10 %	4 %	7 %	0 %
Tysk i et karriereperspektiv	36 %	36 %	41 %	25 %	0 %
Tysk i andre fag og indholdsba- seret tyskun- dervisning (CLIL)	27 %	28 %	22 %	50 %	21 %
Undervisning i kultur og sam- fund	17 %	22 %	10 %	12 %	0 %
Undervisning med fokus på litteratur	18 %	22 %	12 %	18 %	0 %
Undervisning med fokus på historiske em- ner	12 %	15 %	8 %	18 %	0 %

Tabel 3.2.5. Besvarelser - i meget høj grad og i høj grad - opdelt efter uddannelsestrin.

Ud over disse områder, vurderer mellem 20 og 30 procent af respondenterne på tværs af uddannelsestrin, at de *i meget høj grad og i høj grad* har brug for at styrke deres viden om: **sproglæringsstrategier, undervisningsdifferentiering, engagerende undervisningsmetoder, motivation, handlingsorienteret undervisning, feedback, ordforrådstilegnelse/chunks og tilrettelæggelse af undervisning.**

Elevernes og de studerendes motivation og deltagelse i faget

Besvarelserne på de spørgsmål, der vedrører respondenternes opfattelse af elevernes og studerendes motivation for og deltagelse i tyskfaget, viser, at lidt over halvdelen af alle respondenterne (53 procent) erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet **Gennem min undervisning får eleverne/de studerende øjnene op for de muligheder, tyskfaget giver.**

Ligeledes erklærer langt størstedelen (84 %) sig *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg har viden om, hvordan jeg kan forbedre mine elevers/studerendes sprogkompetencer i tysk.**

Når det gælder elevernes/studerendes sprogkompetence i tysk, tyder besvarelserne på en stor usikkerhed blandt respondenterne ift. elevers/studerendes sprogkompetencer: Det er langt under halvdelen (38 procent), der erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg oplever, at mine elever/studerende opnår solide sprogkompetencer i tysk**, mens 43 procent svarer, at de er *hverken enige eller uenige*. Det samme billede tegner sig, når man bryder det ned på uddannelsestrin, dog adskiller respondenterne fra universitetsuddannelserne sig. Her erklærer halvdelen sig *meget enige/enige* i udsagnet.

Fokuserer vi på de to spørgsmål (tabel 3.2.6), der spørger direkte til respondenternes oplevelse af elevers/studerendes motivation og deltagelse, erklærer over halvdelen af alle respondenterne sig *uenige/meget uenige* i udsagnet om **Mange elever/studerende kan se fordelene ved at kunne tysk**. Her er det især respondenter fra grundskole og ungdomsuddannelser, der er *uenige/meget uenige* i udsagnet.

Omvendt viser besvarelsene til spørgsmålet om elevernes/studerendes motivation, at langt over halvdelen af respondenterne er *uenige/meget uenige* i, at eleverne/de studerende er **tilstrækkeligt motiverede for at deltage i undervisningen**. Her er det især respondenter fra læreruddannelsen, der erklærer sig *uenige/meget uenige* i udsagnet.

	Alle (n = 838)	Grund- skole	Ungdomsuddan- nelse	Læreruddan- nelse	Universi- tet
<i>Uenig/Meget uenig</i>					
Mange elever/stude- rende kan se fordelene ved at kunne tysk.	55 %	58 %	51 %	27 %	27 %
Jeg oplever, at mine elever/studerende er tilstrækkeligt motive- rede for at deltage i undervisningen	61 %	62 %	58 %	85 %	62 %

Tabel 3.2.6. Besvarelser - *Uenig/Meget uenig* - opdelt efter uddannelsestrin.

Den europæiske referenceramme (CEFR)

Tre udsagn i spørgeskemaet fokuserer på respondenternes kendskab til og brug af CEFR i deres tysk-undervisning, og respondenternes besvarelser tyder på et begrænset kendskab til og brug af CEFR i tyskundervisningen i grundskole og ungdomsuddannelse (tabel 3.2.7-10): Mere end en tredjedel af respondenterne fra disse to uddannelsestrin erklærer sig *uenige/meget uenige* i, at **de ved, hvilket niveau deres elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog**. Over en femtedel svarer, at de *Hverken er enige eller uenige* i udsagnet. Når det handler om at **tilrettelægge undervisningen med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog**, erklærer over halvdelen sig *uenige/meget uenige* i udsagnet. Ligeledes er et stort flertal af respondenterne fra grundskole og ungdomsuddannelse *uenige/meget uenige* i det sidste udsagn: **Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog**.

Kigger man på de videregående uddannelser, lægger resultaterne fra universitetsuddannelser sig tæt op ad dem fra grundskole og ungdomsuddannelse, mens der tegner sig et lidt andet billede, når man kigger på besvarelsene fra læreruddannelse. Her tyder besvarelsene til det første og tredje udsagn på et stort kendskab til og brug af CEFR, hvor 82 procent erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog**, mens 64 procent er *meget enige/enige* i udsagnet **Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog**. Besvarelsene af det andet udsagn, **Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog**, tyder dog på en vis tøven over for at bruge CEFR til tilrettelæggelse af undervisningen. Her erklærer over halvdelen af respondenterne fra læreruddannelse, at de er *hverken enige eller uenige* i udsagnet.

Grundskole				
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn?</i>	<i>Meget enig / Enig</i>	<i>Hverken enig eller uenig</i>	<i>Uenig/Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog.</i>	37 %	26 %	31 %	9 %
<i>Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog.</i>	11 %	23 %	54 %	11 %
<i>Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog</i>	5 %	18 %	65 %	11 %

Tabel 3.2.7. Besvarelser opdelt efter svarmulighed - grundskole.

Ungdomsuddannelse				
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn?</i>	<i>Meget enig / Enig</i>	<i>Hverken enig eller uenig</i>	<i>Uenig/Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog.</i>	43 %	20 %	30 %	7 %
<i>Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog.</i>	10 %	23 %	60 %	7 %
<i>Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog</i>	4 %	15 %	72 %	9 %

Tabel 3.2.8. Besvarelser opdelt efter svarmulighed - ungdomsuddannelse.

Læreruddannelse				
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn?</i>	<i>Meget enig/Enig</i>	<i>Hverken enig eller uenig</i>	<i>Uenig/Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog.</i>	82 %	-	12 %	6 %
<i>Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog.</i>	24 %	53 %	12 %	12 %
<i>Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog</i>	64 %	24 %	6 %	6 %

Tabel 3.2.9. Besvarelser opdelt efter svarmulighed - læreruddannelse.

Universitet				
Hvor enig er du i følgende udsagn?	Meget enig/Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig/Meget uenig	Ved ikke
Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog.	46 %	8 %	37 %	8 %
Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog.	8 %	25 %	59 %	8 %
Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog	12 %	17 %	46 %	25 %

Tabel 3.2.10. Besvarelser opdelt efter svarmulighed - universitet.

Brobygning og overgange

Ud over det indledende spørgsmål, **Hvor enig er du i følgende udsagn? Det er vigtigt for tyskfaget, at der skabes en sammenhængende sprogindsats på tværs af uddannelsesområdet**, som 80 procent af respondenterne erklærer sig *meget enige/enige*, indbefatter denne sektion af spørgeskemaet fire underemner, der alle vedrører brobygning og overgange, og i det følgende dykker vi ned i respondenternes viden om overgange og brobygning i tyskfaget ud fra disse fire underemner:

- Det forudgående uddannelsestrin
- Det næste uddannelsestrin
- Redskaber til at vurdere og styrke elevernes kompetencer i et overgangsperspektiv
- Behov for mere viden om brobygning

Det forudgående uddannelsestrin

Når det drejer sig om de tyskkompetencer, som eleverne/de studerende har med sig fra det forudgående trin, er 40 procent af alle respondenterne *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg oplever ved modtagelsen af nye elever/studerende, at gruppen er så heterogen, at det er nemmere at starte forfra for at få alle med**. Opdelt på uddannelsestrin, er to tredjedele af respondenterne fra ungdomsuddannelse *meget enige/enige*. Omvendt erklærer kun en lille tredjedel af respondenterne fra hhv. grundskole, læreruddannelse og universitetsuddannelse sig enige i udsagnet. Her skal det bemærkes, at det formentlig er ungdomsuddannelserne, der modtager de største grupper af elever, og dermed nok mere heterogene grupper.

Besvarelserne til udsagnet **Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer eleverne/de studerende har skullet udvikle på det uddannelsestrin, jeg modtager dem fra**, tyder på, at et vist kendskab til, hvad eleverne og de studerende kommer med af tyskkompetencer blandt respondenterne fra henholdsvis ungdomsuddannelse, universitetsuddannelse og læreruddannelse, hvor henholdsvis 45, 37 og 60 procent er *meget enige/enige* i udsagnet. Der er dog på både ungdomsuddannelsestrinnet og på de videregående uddannelser over en femtedel, der svarer, at de *Hverken er enige eller uenige* i udsagnet. For grundskole-respoderne er spørgsmålet ikke altid relevant, men 45 procent erklærer sig dog *meget enige/enige* i, at de ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer eleverne har med fra fx mellemtrin eller indskoling.

I forlængelse af de to ovenstående udsagn er halvdelen af respondenterne *meget enige/enige* i udsagnet **Min undervisning bygger systematisk videre på de kundskaber, eleverne/de studerende tidligere har erhvervet sig**. Her er over en fjerdedel af respondenterne dog *hverken enige eller uenige* i

udsagnet. Opdelt på uddannelsestrin er besvarelsene ret ens med omkring halvdelen af respondenterne fra de forskellige trin, der er *meget enige/enige* i udsagnet.

Når det gælder udsagnet om **kendskab til prøveformer og deres indhold på det tidligere uddannelsestrin**, erklærer en tredjedel af respondenterne sig *meget enige/enige*. Dog skiller læreruddannelsesrespondenterne sig ud her. Her svarer to tredjedele at de er *meget enige/enige* i udsagnet. Det kan måske skyldes, at de naturligt har stor viden om prøveformer på grundskoletrinet. Omvendt erklærer 41 procent af respondenterne fra universitetsuddannelse sig *uenige/meget uenige* i udsagnet. Nogenlunde det samme billede tegner sig for besvarelsene fra ungdomsuddannelse, hvor lidt mere en tredjedel er *uenige/meget uenige* i udsagnet.

Sammenholdt tyder besvarelsene inden for dette underemne på, at respondenterne har et vist kendskab til og viden om, hvad der foregår på det forudgående uddannelsestrin, dog i mindre omfang, når det gælder prøveformer. Besvarelsene viser også en tendens til, at de bygger videre på elevernes og de studerendes tyskkompetencer, men tilkendegiver i noget omfang, at det er nemmere at starte forfra pga. heterogene elevgrupper ift. tyskkompetencer.

Det næste uddannelsestrin

I udsagnet **Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer mine elever/studerende skal have, når de starter på det næste uddannelsestrin** erklærer 60 procent af respondenterne sig *meget enige/enige*. Det er respondenterne fra ungdomsuddannelse, der tegner sig for flertallet med 78 procent, der er *meget enige/enige* i dette udsagn. Også blandt grundskolerespondenterne er et stort flertal (69 procent) enige i udsagnet, og ser man på besvarelsene til næste spørgsmål, er det også grundskolerespondenterne, som gør **en målrettet indsats med henblik på at forberede elever/studerende til det næste uddannelsestrin**. Her er det mindre end halvdelen af ungdomsuddannelsesrespondenterne, der erklærer sig *meget enige/enige* i dette udsagn.

Der er stor enighed blandt respondenterne om, at **det er vigtigt for eleverne/de studerende at vide præcist, hvad der forventes af dem på det næste uddannelsestrin, når de skal tage stilling til, om de vil fortsætte med tysk**, mens under halvdelen er *meget enige/enige* i udsagnet. **Med afsæt i mine egne erfaringer tror jeg, at elever/studerende oplever en brat overgang og en stejl progression, når de starter på det næste uddannelsestrin**. Her adskiller læreruddannelsesrespondenterne sig dog, idet 73 procent af disse er *meget enige/enige* i udsagnet. Også blandt ungdomsuddannelsesrespondenterne er der et flertal på 54 procent, der er *meget enige/enige* i udsagnet.

Samlet set tyder besvarelsene inden for dette underemne på, at der er stor bevidsthed om, hvad der kræves af tyskkompetencer på næste trin, og at eleverne bør have viden om dette, men at det især er grundskolerespondenterne, der arbejder aktivt med at forberede eleverne på næste trin.

Redskaber til at vurdere og styrke elevernes kompetencer i et overgangsperspektiv

Overordnet set tyder det på, at alle respondenter, men især respondenterne fra grundskole, har begrænset kendskab til både CEFR og til andre værktøjer, der kan bruges til at afdække færdigheder og kompetencer hos elever.

Under halvdelen af respondenterne erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg har gode værktøjer til rådighed, som hjælper med systematisk at afdække, hvad eleverne/de studerende allerede kan**, og næsten en tredjedel er *uenige/meget uenige* i det. Opdelt på uddannelsestrin er især ungdomsuddannelse og videregående uddannelse *Meget enige* i udsagnet, mens en tredjedel af respondenterne fra grundskole er *uenige/meget uenige*. På alle trin er der en vis andel, der er *hverken enige eller uenige* i udsagnet.

Når det drejer sig om kendskab til CEFR som et redskab til at styrke elevernes og de studerendes tyskkompetencer, er lidt mindre end en fjerdedel *meget enige/enige* i udsagnet **Jeg har kendskab til den europæiske referenceramme for sprog som et centralt værktøj til at styrke elevernes/de studerendes sprogkundskaber på tværs af uddannelsessystemet**. Opdelt på trin skiller læreruddannelsen sig ud, da 87 procent erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet. Også universitetsuddannelsesrespondenterne (50 procent) har større kendskab til CEFR som et sådant redskab, end både ungdomsuddannelses- og grundskolerespondenterne har (henholdsvis 28 og 19 procent).

Behov for mere viden om brobygning

Lidt over en tredjedel af respondenterne vurderer, at de *i meget høj grad og i høj grad* har **behov for at styrke deres viden inden for brobygning** og 40 procent *i nogen grad*. Det er især respondenter fra grundskole og læreruddannelse, der angiver et behov, mens 23 procent og 29 procent af respondenterne fra henholdsvis ungdomsuddannelse og universitetsuddannelse kun *i mindre grad og i ringe grad* vurderer, at de har et behov.

Tysk som tillægskompetence

Der hersker blandt respondenterne på tværs af uddannelsesstrin og især blandt respondenterne fra videregående uddannelse stor enighed om, **at der skal udvikles modeller for, hvordan studerende på læreruddannelsen og universitetet kan udvikle sprog som tillægskompetence, især inden for engelsk, tysk og fransk**.

Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet påpeger, at erhvervslivet efterspørger medarbejdere med fremmedsprog som tillægskompetence til andre kernefagligheder, og at der derfor skal udvikles modeller for, hvordan studerende på læreruddannelsen og universitetet kan udvikle sprog som tillægskompetence, især inden for engelsk, tysk og fransk.

Hvor enig er du i det?

	Alle (n = 838)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Læreruddannelse	Universitet
Meget enig/Enig	75 %	74 %	79 %	93 %	82 %

Tabel 3.2.11. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt efter uddannelsesstrin.

De videregående uddannelser

Der er tilsyneladende stor enighed om relevansen af de videregående uddannelser i tysk med næsten to tredjedele af respondenterne, der erklærer sig *meget enige/enige*, at **faget tysk på læreruddannelsen og universitetet er fagligt relevante uddannelser**. Kigger man særskilt på besvarelserne fra læreruddannelse og universitetsuddannelse, erklærer et meget stor flertal fra begge uddannelser sig *meget enige/enige* i dette.

Halvdelen af alle respondenterne er *i meget høj grad og i høj grad enige* i, **at der et behov for, at faget tysk på læreruddannelsen og universitetet udvikler sig indholds- og kvalitetsmæssigt, så der skabes en større sammenhæng mellem de kompetencer, sprogkandidaterne klædes på med, og de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger**. Kigger man igen særskilt på de to typer videregående uddannelser, er det især respondenterne fra læreruddannelse, der ser et behov for udvikling af uddannelserne med to tredjedele, der erklærer sig *i meget høj grad og i høj grad enige* i udsagnet, mens under 40 procent af universitetsuddannelsesrespondenterne ser et stort behov.

Mens under en tredjedel af alle respondenterne erklærer sig *meget enige/enige*, at **faget tysk på læreruddannelsen og universitetet er fagligt stærke uddannelser**, er respondenterne fra de videregående uddannelser mere tilbøjelige til at erklære sig enige i dette udsagn med cirka halvdelen af re-

spondenterne herfra, der erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet. Det skal bemærkes, at en tredjedel af alle respondenterne svarede *ved ikke* til dette spørgsmål, og blandt de videregående uddannelser er 38 procent fra læreruddannelse og 25 procent fra universitetsuddannelse *hverken enige eller uenige* i dette udsagn.

Når det gælder de studerende på de videregående uddannelser, er et mindretal på 14 procent af underviserne *meget enige/enige*, at **faget tysk på læreruddannelsen og universitetet tiltrækker og fastholder de dygtigste studerende**. Igen skal det dog bemærkes, at næsten en tredjedel af respondenterne svarer, at de *Hverken er enige eller uenige* i udsagnet, og 32 procent svarer *ved ikke*. Skiller man respondenterne fra de videregående uddannelser ud af besvarelserne, får man et lidt andet billede: Blandt universitetsrespondenterne er 42 procent *uenige/meget uenige* i, at uddannelsen tiltrækker og fastholder dygtige studerende, mens 75 procent på læreruddannelsen erklærer sig *Hverken er enige eller uenige* i udsagnet.

Digitale læremidler

Næsten to tredjedele af respondenterne svarer, at de *i meget høj grad og i høj grad* gør **brug af IT som et integreret værktøj i deres undervisning**. Respondenterne fra henholdsvis grundskole, ungdomsuddannelse og læreruddannelse svarer ret enslydende på spørgsmålet (grundskole 66 procent, ungdomsuddannelse 66 procent, læreruddannelse 60 procent) mens respondenterne fra universitetsuddannelserne skiller sig lidt ud. Her er det ca. 40 procent, der svarer, at de *i meget høj grad og i høj grad* gør **brug af IT som et integreret værktøj** i deres undervisning.

En tredjedel af respondenterne svarer, at de *i meget høj grad og i høj grad* **arbejder med digital dannelse i deres undervisning** (grundskole 33 procent, ungdomsuddannelse 32 procent, læreruddannelse 27 procent, universitetsuddannelse 9 procent). Det er især respondenterne fra universitetsuddannelserne, der således kun *i mindre grad og i ringe grad* **arbejder med digital dannelse i deres undervisning** (42 procent), mens 60 procent af respondenterne fra læreruddannelse svarer *i nogen grad* til dette spørgsmål.

Når det gælder **behovet for at styrke deres viden om brug af IT i undervisningen**, siger næsten halvdelen af respondenterne på tværs af uddannelsestrin, at de *i ringe grad* eller *i mindre grad* har brug for dette. Det er især respondenter fra grundskole (42 procent og ungdomsuddannelse 45 procent), som svarer således, mens næsten trefjerdedele af respondenterne fra læreruddannelse og lidt over halvdelen af universitetsrespondenterne svarer *i nogen grad*. Det tyder altså på, at især respondenterne fra de videregående uddannelser ser et behov for styrke deres viden om brug af IT i undervisningen.

Opsamling

Besvarelserne fra tyskundersøgelsens spørgeskema peger på, at underviserne samlet giver udtryk for at have:

- Behov for faglig, sproglig og didaktisk opkvalificering.
- Behov for og ønske om bredt samarbejde på tværs af uddannelsestrin for at styrke tyskfaget.
- Manglende kendskab til og brug af CEFR.
- Ønske om, at der skal udvikles modeller for tysk som tillægskompetence.

3.3 Fransk- og spanskundersøgelserne

Besvarelsene fra fransk- og spanskundersøgelserne gennemgås sammen, da de to spørgeskemaer anvendt i undersøgelserne i høj grad er identiske, og de behandles under følgende overskrifter, som forholder sig til spørgeskemaernes tematiske opbygning:

- Behov for opkvalificering og kompetenceudvikling
- Valg, motivation og elev/studenterdeltagelse
- Den europæiske referenceramme for sprog (CEFR)
- Brobygning i faget i uddannelsessystemet
- Om sproguddannelserne

Under hver overskrift angives de relevante spørgsmål i spørgeskemaet (bilag 2). Spørgsmål/udsagn fra spørgeskemaet markeres med **fed** i teksten, mens de forskellige svarmuligheder (Likert-skalaer) markeres med *kursiv*.

For at skelne mellem respondenterne fra henholdsvis fransk- og spanskundersøgelsen bruger vi ordene fransk- og spanskundervisere nedenfor.

For overblikket skyld angiver vi her antal besvarelser for hhv. fransk- og spanskundersøgelserne:

Fransk:

Grundskole: n = 229

Ungdomsuddannelse: n = 163

Læreruddannelse: n = 11

Universitet: n = 24

Andre: n = 13

Total: n = 344

Spansk:

Grundskole: n = 85

Ungdomsuddannelse: n = 298

Læreruddannelse: n = 0

Universitet: n = 45

Andre: n = 19

Total: n = 348

Behov for opkvalificering og kompetenceudvikling

Dette tema omfatter spørgsmål om behov og mulighed for opkvalificering og kompetenceudvikling.

Et flertal af både fransk- og spanskunderviserne vurderer *i meget høj grad/i høj grad/i nogen grad*, at de har **behov for opkvalificering** (hhv. 65 og 53 procent).

Hvis man bryder svarene ned på uddannelsestrin, ser man en forskydning mellem franskundervisere i grundskolen og undervisere i gymnasiet. Således er det næsten 75 procent af franskundervisere i grundskolen, der *i nogen grad/i høj grad/i meget høj grad* oplever behov for opkvalificering, mens lidt over halvdelen af fransklærerne fra ungdomsuddannelserne oplever, at de har behov for faglig opkvalificering. I spanskundersøgelsen finder man en mere ligelig fordeling mellem de to niveauer: 58 procent af spanskundervisere i grundskolen (n = 85) og 55 procent af spanskundervisere på ungdomsuddannelserne (n = 298) oplever behov for opkvalificering. På videregående uddannelser er der flere

franskundervisere (51 procent) end spanskundervisere (36 procent), som *i nogen grad/i høj grad/i meget høj grad* oplever behov for opkvalificering.

Når det drejer sig om, **hvilke områder underviserne gerne vil opkvalificeres indenfor** (tabel 3.3.1), er det for begge sprog især de fagdidaktiske kompetencer, som i spørgsmålet var forklaret som **fx ordforrådstilegnelse, differentiering, progression m.m.**, der ønskes styrket.

Områder, som respondenterne gerne vil opkvalificeres indenfor (alle niveauer).	Franskundersøgelse	Spanskundersøgelse
Fagdidaktiske kompetencer	54 %	66 %
Anvendelse af digitale værktøjer i undervisningen	43 %	62 %
Interkulturelle kompetencer	38 %	56 %
Sproglige kompetencer	38 %	43 %
Tematisk indhold	37 %	55 %
CLIL	31 %	/

Tabel 3.3.1. Besvarelser opdelt efter sprog. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

Når man kigger på, hvilke områder respondenterne gerne vil opkvalificeres indenfor (tabel 3.3.2), er der ikke store forskelle mellem underviserne i grundskolen (56 procent for fransk og 67 procent for spansk) og på ungdomsuddannelserne (53 procent for fransk og 59 procent for spansk). Der er derimod forskel på, hvordan de øvrige områder vægtes. **Anvendelse af digitale værktøjer i fremmedsprogundervisningen** er et andet område, hvor der opleves stort behov for opkvalificering. I grundskolen kommer området ind på en andenplads i både franskundersøgelsen (44 procent) og spanskundersøgelsen (69 procent).

Områder, som respondenterne gerne vil opkvalificeres inden for	Fransk - grundskole	Fransk - ungdomsuddannelse	Spansk - grundskole	Spansk - ungdomsuddannelse
Fagdidaktiske kompetencer	56 %	53 %	67 %	59 %
Anvendelse af digitale værktøjer i undervisningen	44 %	38 %	69 %	60 %
Interkulturelle kompetencer	35 %	44 %	50 %	58 %
Sproglige kompetencer	41 %	33 %	42 %	44 %
Tematisk indhold	37 %	37 %	42 %	58 %
CLIL	32 %	27 %	/	/

Tabel 3.3.2. Besvarelser opdelt på grundskole- og ungdomsuddannelsestrin. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

Ift. underviserne på videregående uddannelser (tabel 3.3.3) er det igen behovet for opkvalificering inden for de **fagdidaktiske** og **digitale kompetencer**, der er højest prioriteret. Derefter følger **interkulturelle** og **sproglige kompetencer**, og til sidst kommer **tematisk indhold** og **CLIL**.

Områder, som respondenterne gerne vil opkvalificeres inden for	Fransk - videregående uddannelse	Spansk - videregående uddannelse
<i>Fagdidaktiske kompetencer</i>	46 %	55 %
<i>Anvendelse af digitale værktøjer i undervisningen</i>	46 %	58 %
<i>Interkulturelle kompetencer</i>	25 %	48 %
<i>Sproglige kompetencer</i>	29 %	33 %
<i>Tematisk indhold</i>	21 %	31 %
<i>CLIL</i>	21 %	/

Tabel 3.3.3. Besvarelser opdelt på sprog for de videregående uddannelser. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

Omkring halvdelen af både fransk- og spanskunderviserne på tværs af niveauer svarer, at de har **mulighed for opkvalificering** (tabel 3.3.4), mens næsten en femtedel svarer, at de ikke har mulighed for at opkvalificere sig. Omkring en tredjedel svarer *ved ikke*. Ser man på besvarelserne opdelt efter niveau (tabel 3.3.5 og 3.3.6), tegner samme billede sig. Dog tyder det på, at især respondenter fra ungdomsuddannelse har lidt bedre mulighed for opkvalificering end grundskolerespondenterne.

På tværs af uddannelsestrin		
Har du mulighed for opkvalificering?	Franskunderviserne	Spanskunderviserne
<i>Ja</i>	52 %	49 %
<i>Nej</i>	17 %	23 %
<i>Ved ikke</i>	31 %	27 %

Tabel 3.3.4. Mulighed for opkvalificering som fransk- og spanskunderviser på tværs af uddannelsestrin.

Fransk			
Har du mulighed for opkvalificering?	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Ja</i>	42 %	67 %	55 %
<i>Nej</i>	21 %	11 %	20 %
<i>Ved ikke</i>	37 %	22 %	26 %

Tabel 3.3.5. Mulighed for opkvalificering som franskunderviser opdelt efter uddannelsestrin.

Spansk			
Har du mulighed for opkvalificering?	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Ja</i>	35 %	55 %	33 %
<i>Nej</i>	35 %	20 %	33 %
<i>Ved ikke</i>	29 %	26 %	35 %

Tabel 3.3.6. Mulighed for opkvalificering som spanskunderviser opdelt efter uddannelsestrin.

Valg, motivation og elevers/studerendes deltagelse

Vi gennemgår først besvarelserne fra fransk, dernæst spansk vedrørende undervisernes opfattelser af **elevers/studerendes mulighed og motivation for at vælge fransk og spansk**.

Fransk

85 procent af franskundervisere i grundskolen mener, at deres elever vælger fransk, fordi **de synes, fransk er et flot sprog**. Samme tendens findes på ungdomsuddannelserne, hvor 77 procent af underviserne mener, at deres elever vælger fransk, fordi **de synes, det er et flot sprog**. På de videregående

uddannelser mener 61 procent af underviserne, at deres studerende vælger fransk **af interesse for sproget**. Tidligere erfaringer med fransk på de foregående uddannelsesstrin har ifølge respondenterne også en indflydelse. 51 procent af universitetsunderviserne mener, at deres studerende vælger fransk, fordi **de var glade for fransk i gymnasiet**, og 37 % af gymnasieunderviserne mener, at de vælger fransk fordi **deres elever var glade for fransk i grundskolen**. Anden motivation for at vælge fransk er bl.a. **familierelationer, ferier, muligheder på arbejdsmarkedet**.

En stor andel af grundskolelærerne (42 procent) angiver, at **deres elever vælger fransk som fravalg af tysk**, og en endnu større andel af ungdomsuddannelsesundervisere (55 procent) angiver, at **deres elever vælger fransk som fravalg af andre sprog som 2. fremmedsprog** (tabel 3.3.7 og 3.3.8).

Grundskole	
<i>Hvorfor tror du, dine elever/studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)</i>	
<i>Som et fravalg af tysk</i>	42 %
<i>De synes, fransk er et flot sprog</i>	85 %
<i>Fransk har et godt ry på skolen</i>	41 %
<i>De har et personligt forhold til fransk (ferier, familien, e.l.)</i>	56 %
<i>De ser fransk som et stor sprog i verden</i>	16 %
<i>De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet</i>	10 %
<i>Andet - Uddyb</i>	14 %

Tabel 3.3.7. Besvarelser fra grundskole.

Ungdomsuddannelse	
<i>Hvorfor tror du, dine elever/studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)</i>	
<i>Fravalg af de andre sprog som 2. fremmedsprog</i>	55 %
<i>De synes, fransk er et flot sprog</i>	77 %
<i>Fransk har et godt ry på gymnasiet</i>	23 %
<i>De har et personligt forhold til fransk (ferier, familien, e.l.)</i>	65 %
<i>De ser fransk som et stor sprog i verden</i>	10 %
<i>De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet</i>	8 %
<i>De har været glade for fransk i folkeskolen</i>	37 %
<i>Andet - Uddyb</i>	12 %

Tabel 3.3.8 Besvarelser fra ungdomsuddannelse.

Videregående uddannelse	
<i>Hvorfor tror du, dine studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)</i>	
<i>Af interesse for det franske sprog</i>	61 %
<i>Fransk har et godt ry som humanistisk fag</i>	10 %
<i>De har et personligt forhold til fransk (ferier, familien, e.l.)</i>	42 %
<i>De ser fransk som et stor sprog i verden</i>	16 %
<i>De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet</i>	23 %
<i>De har været glade for fransk i gymnasiet</i>	52 %
<i>Andet - Uddyb</i>	32 %

Tabel 3.3.9. Besvarelser fra videregående uddannelse.

Spansk

Et stort flertal af respondenterne mener, at eleverne og studerende har **gode muligheder for at vælge spansk på deres respektive institutioner** (tabel 3.3.10).

<i>Synes du, at dine elever har gode muligheder for at vælge spansk i dit uddannelsescenter?</i>		
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Grundskole	79 %	21 %
Ungdomsuddannelse	74 %	26 %
Videregående uddannelse	75 %	25 %

Tabel 3.3.10. Spanskundervisernes opfattelser af deres elevers/studerendes mulighed for at vælge spansk.

I spanskundersøgelsen kunne respondenterne kun angive, hvorfor de mener, deres elever/studerende vælger spansk som åbent svar, og vi opsummerer kort deres svar:

Deres svar ligger tæt op ad svarene fra franskunderviserne. Grundskolelærerne mener, at deres elever vælger spansk, fordi **de er meget nysgerrige på sproget**, fordi **det er et flot sprog** og forholdsvis nemt, og fordi **de er interesserede i den spanske kultur** og **gerne vil rejse i spansktalende lande**. Endvidere gives der udtryk for, at mange **grundskoleelever ønsker at prøve kræfter med et andet fremmedsprog end tysk**. Underviserne på ungdomsuddannelserne mener også, at deres elever **vælger spansk som fravalg af andre sprog**, fordi **det er et begynderfag**, fordi de så kan starte på en frisk, fordi **de interesserer sig for sproget, de vil lære sproget og kulturen at kende**. På de videregående uddannelser mener underviserne, at deres studerende vælger spansk **af interesse for spansktalende emner (sprog, litteratur, kultur)**.

Den fælles europæiske referenceramme for sprog (CEFR)

Fransk- og spanskundervisere blev spurgt, om **de kender til CEFR**. I det franske spørgeskema kunne de svare *Ja* eller *Nej*, og i det spanske *Ja*, *Nej* eller *Jeg hørte om det, men jeg kender ikke indholdet*. Ved svaret *Ja* fik franskunderviserne tre og spanskundervisere fire supplerende spørgsmål. Disse spørgsmål fokuserede på underviserens mere detaljerede kendskab til og brug af CEFR i deres undervisning.

Lidt under halvdelen af respondenterne i den franske undersøgelse (47 procent) kender ikke til CEFR, mens 80 procent af respondenterne fra videregående uddannelse angiver at have kendskab til CEFR (tabel 3.3.14).

I den spanske undersøgelse svarer 20 procent nej, mens 37 procent svarer, at de har hørt om CEFR, men ikke kender indholdet.

<i>Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?</i>	Franskundervisere	Spanskundervisere
<i>Ja</i>	53 %	42 %
<i>Nej</i>	47 %	20 %
<i>Jeg har hørt om det, men jeg kender ikke indholdet</i>	/	37 %

Tabel 3.3.11. Besvarelser fra alle niveauer samlet. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

<i>Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?</i>	Franskundervisere Grundskole	Spanskundervisere Grundskole
<i>Ja</i>	45 %	39 %
<i>Nej</i>	55 %	31 %
<i>Jeg har hørt om det, men jeg kender ikke indholdet</i>	/	31 %

Tabel 3.3.12. Besvarelser fra grundskole. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

<i>Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?</i>	Franskundervisere Ungdomsuddannelse	Spanskundervisere Ungdomsuddannelse
<i>Ja</i>	64 %	42 %
<i>Nej</i>	36 %	18 %
<i>Jeg har hørt om det, men jeg kender ikke indholdet</i>	/	40 %

Tabel 3.3.13. Besvarelser fra ungdomsuddannelse. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

<i>Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?</i>	Franskundervisere Videregående uddannelser	Spanskundervisere Videregående uddannelser
<i>Ja</i>	80 %	43 %
<i>Nej</i>	20 %	23 %
<i>Jeg har hørt om det, men jeg kender ikke indholdet</i>	/	34 %

Tabel 3.3.14. Besvarelser fra videregående uddannelser. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

I tabel 3.3.15 angives svarene på de tre spørgsmål om CEFR, som både fransk- og spanskunderviserne blev stillet. Mindre end halvdelen af respondenterne i både den franske og den spanske undersøgelse giver udtryk for, at de ved, **hvilket niveau deres studerende og elever er på i CEFR**. Kun en lille andel af underviserne i fransk (12 procent) og spansk (otte procent) **bruger referencerammen som udgangspunkt for tilrettelæggelse af deres undervisning**. Ni procent af de franske og fire procent af de spanske undervisere angiver, at **deres elever og studerende kender til den europæiske referenceramme**.

<i>Hvor enig er du i de følgende udsagn?</i>	Meget enig/Enig Fransk	Meget enig/Enig Spansk
<i>Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende er på i forhold til den fælles europæiske referenceramme for sprog</i>	40 %	37 %
<i>Jeg bruger den europæiske referenceramme som udgangspunkt for tilrettelæggelse af min undervisning</i>	12 %	8 %
<i>Mine elever/studerende kender til den europæiske referenceramme</i>	9 %	4 %

Tabel 3.3.15. Besvarelser - Meget enig/Enig - opdelt på sprog.

Spanskunderviserne blev bedt om at forholde sig til: **Hvis spanskfaget skal koordineres i de forskellige niveauer, vil den europæiske referenceramme være et godt redskab**. Her har 37 procent af spanskunderviserne svaret, at de er *meget enige/enige* i dette udsagn.

Brobygning og overgange

Her blev der stillet en række spørgsmål om brobygning og overgange. I tabel 3.3.16 sammenlignes *Meget enig/Enig*-besvarelsene fra den franske og spanske undersøgelse. Bemærk, at udsagn 2 kun blev stillet til respondenter fra videregående uddannelse.

<i>Hvor enig er du i de følgende udsagn?</i>	Meget enig/Enig Fransk	Meget enig/Enig Spansk
<i>Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine elever, som går videre med fransk/spansk på det næste trin i Uddannelsessystemet.</i>	61 %	51 %
<i>Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine elever/studerende, som skal undervise i grundskolen/på ungdomsuddannelserne.</i>	50 %	50 %
<i>Jeg ved, hvilke mål der har været opstillet for mine elever/studerende på det uddannelses-trin, jeg modtager dem fra.</i>	32 %	18 %
<i>Min undervisning bygger systematisk videre på de fransk-/spanskkundskaber, eleverne/de studerende tidligere har erhvervet sig</i>	42 %	21 %
<i>Jeg gør mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem på det næste uddannelsestrin.</i>	/	40 %
<i>Det ville have betydning for mig og mine elever, at overgange i uddannelsessystemet blev styrket.</i>	70 %	49 %

Tabel 3.3.16. Besvarelses - *Meget enig/Enig* - opdelt på sprog. "/" angiver, at det ikke var muligt at vælge det pågældende svar.

Mens halvdelen af spansk-respondenterne erklærer sig *meget enige/enige*, at **de ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for deres elever på næste trin i uddannelsessystemet**, erklærer 61 procent af fransk-respondenterne sig *meget enige/enige* i dette udsagn. En tredjedel af spansk-respondenterne og under en femtedel af fransk-respondenterne ved, **hvilke mål der har været opstillet for elever/studerende på de foregående trin**.

Halvdelen af respondenterne på de videregående uddannelser, som uddanner fremtidige grundskole- og ungdomsuddannelseslærere i fransk og spansk erklærer, at **de ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for deres studerende, som skal undervise i grundskole og på ungdomsuddannelserne**. I den spanske undersøgelse blev underviserne bedt om at forholde sig til: **Jeg gør mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem på det næste uddannelsestrin**. Her erklærer i alt 40 procent sig *meget enige/enige*.

Det tyder altså på, at underviserne uanset uddannelsestrin opfatter sig som bevidste om, hvad næste uddannelsestrin indeholder, men at de samtidigt oplever ikke at have nok viden om, hvilken sproglig og faglig bagage deres elever og studerende har med fra det foregående uddannelsestrin. Det understøttes af, at hhv. 42 procent af franskunderviserne og 21 procent af spanskunderviserne har erklæret sig *meget enige/enige*, at **deres undervisning bygger systematisk videre på de fransk-/spanskkundskaber, eleverne/de studerende tidligere har erhvervet sig**.

Et stort flertal (70 procent) af fransk-responderne er *meget enige/enige*, at **det ville have betydning for dem og deres elever, at overgange i uddannelsessystemet blev styrket**. Her er det kun lige knap halvdelen af spansk-responderne, der svarer således.

Om sproguddannelserne

Det sidste emne i spørgeskemaerne omfatter fem spørgsmål om undervisernes syn på de uddannelser i og med fransk og spansk, der uddanner undervisere til grundskole og ungdomsuddannelser. I tabel 3.3.17 sammenlignes besvarelsene på disse spørgsmål ift hhv. fransk- og spanskuddannelserne.

Under en tredjedel af fransk- og spanskunderviserne er *meget enige/enige*, at **uddannelserne tiltrækker dygtige studerende**. Omkring en tredjedel mener, at **uddannelserne giver plads til faglig fordybelse**, og omkring halvdelen er *meget enige/enige*, at **uddannelserne er relevante i det danske uddannelsesudbud**. Ligeledes erklærer knap en fjerdedel af responderne sig *meget enige/enige*, at **der mangler sammenhæng mellem de kompetencer, de fransk- og spanskuddannede opnår, og de kompetencer, de skal bruge på arbejdsmarkedet**.

Hvor enig er du i de følgende udsagn?	Meget enig/Enig Fransk	Meget enig/Enig Spansk
<i>Uddannelserne tiltrækker dygtige studerende</i>	29 %	23 %
<i>Uddannelserne giver plads til faglig fordybelse i franskfaget/spanskfaget</i>	30 %	35 %
<i>Uddannelserne er relevante i det danske uddannelsesudbud</i>	49 %	59 %
<i>Der mangler sammenhæng mellem de kompetencer, de franskuddannede opnår, og de kompetencer, de skal bruge på arbejdsmarkedet</i>	24 %	18 %

Tabel 3.3.17. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt på sprog.

Til sidst blev underviserne spurgt, om de har **idéer til, hvad der kan gøres, for at fransk- og spanskuddannelserne bliver mere eftertragtede uddannelser, der tiltrækker dygtige studerende**. I begge undersøgelser er ca. en tredjedel kommet med ideer, og der henvises til de individuelle rapporter for indblik i deres idéer og forslag.

Opsamling

Gennemgangen af besvarelsene på fransk- og spanskundersøgelsens spørgeskemaer peger på, at underviserne i de to fag giver udtryk for at have:

- Behov for faglig, sproglig og didaktisk opkvalificering.
- Behov for og ønske om bredt samarbejde på tværs af uddannelsestrin for at styrke fransk- og spanskfaget.
- Manglende viden om, hvordan CEFR kan bruges i undervisningen.
- Ønske om at få mere inspiration til at arbejde mere med fransk og spansk i et karrierespæktiv og som tillægskompetence.

3.4 Engelskundersøgelsen

Besvarelsene fra det engelske spørgeskema behandles under følgende overskrifter, som forholder sig til spørgeskemaets tematiske opbygning (se også tabel 2.3):

- Engelskundervisningen
- Faglige kompetencer og opkvalificering
- Brobygning og overgange
- Uddannelse af sproglærere

Spørgsmål/udsagn fra spørgeskemaet markeres med **fed** i teksten, mens de forskellige svarmuligheder (Likert-skalaer) markeres med *kursiv*.

For overblikket skyld angiver vi her antal besvarelses for engelskundersøgelsen fordelt på uddannelsesstrin:

Grundskole: n = 312

Ungdomsuddannelse: n = 266

Læreruddannelse: n = 28

Universitet: n = 59

Andre: n = 5

Total: n = 670

Engelskundervisningen

Besvarelsene fra den del af spørgeskemaet, som spurgte til respondenternes engelskundervisning behandles under disse fire overskrifter:

- Elevernes motivation og kompetencer
- Brug af målsproget i klasseværelset
- Inddragelse af erfaringer fra andre sprog end engelsk, interkulturelle kompetencer, engelsk som et globalt sprog, CEFR
- Samarbejde og netværk

De vigtigste tendenser opsummeres til sidst.

Elevernes motivation og kompetencer

Næsten 70 procent af alle respondenterne oplever en høj grad af motivation for engelskfaget blandt deres elever og studerende. Det er især grundskolelærerne (75 procent) og undervisere fra de videregående uddannelser (70 procent), der erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet **Mine elever/studerende er motiverede for engelskfaget**, mens 61 procent af ungdomsuddannelseslærerne oplever motiverede elever.

Når det gælder elevernes opnåede **sproglige kompetencer**, er det især respondenter fra grundskolen, der erklærer sig *meget enige/enige*, at eleverne opnår de målsatte sprogkompetencer, mens under halvdelen af respondenterne fra de videregående uddannelser oplever, at de studerende opnår de målsatte engelskkompetencer.

Der er stor enighed blandt respondenterne fra alle tre uddannelsesstrin om, at der er **stor spredning blandt elever og studerende**: Over 80 procent erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet om spredning. For ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser er spørgsmålet om spredning delt op i henholdsvis sproglig og faglig spredning, men uden stor forskel i svarprocenterne.

Hvor enig er du i følgende udsagn:	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Meget enig/Enig</i>			
Mine elever/studerende er motiverede for engelskfaget	75 %	61 %	70 %
Mine elever/studerende opnår generelt tilfredsstillende sprogkompetencer i engelsk i forhold til deres klassetrin/de opstillede mål	63 %	53 %	46 %
Der er stor spredning i elevernes/studerendes sprogkompetencer i engelsk	87 %	84 %	82 %
Der er stor faglig spredning blandt eleverne/studerende	0 %	86 %	85 %

Tabel 3.4.1. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt efter uddannelsestrin.*Brug af målsproget i klasseværelset*

Flertallet af respondenterne fra alle tre uddannelsestrin tilkendegiver, at de **oftest bruger engelsk som undervisningssprog**. Det er især respondenter fra de videregående uddannelser og ungdomsuddannelser, som svarer *meget enige/enige* i dette udsagn. Samtidig er der flest ungdomsuddannelsesrespondenter, som svarer *meget enige/enige* i udsagnet **Det kan være svært at få mine elever til tale engelsk i undervisningen**.

Hvor enig er du i følgende udsagn:	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Meget enig/Enig</i>			
Jeg bruger oftest engelsk som undervisningssprog	66 %	83 %	96 %
Det kan være svært at få mine elever/studerende til tale engelsk i undervisningen	37 %	52 %	18 %

Tabel 3.4.2. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt efter uddannelsestrin.*Inddragelse af erfaringer fra andre sprog end engelsk, interkulturelle kompetencer, engelsk som et globalt sprog, CEFR*

Når det gælder det indholdsmæssige i engelskundervisningen, lægger respondenterne besvarelser sig tæt op ad hinanden uanset uddannelsestrin. Omkring halvdelen af respondenterne fra hvert trin svarer, at de inddrager **elevernes og de studerendes sproglige erfaringer fra andre sprog i deres undervisning**. Et meget stort flertal af respondenterne mener, at deres undervisning udvikler elevernes og de studerendes **interkulturelle kompetencer** og giver dem indblik i **engelsk i en globaliseret verden**.

Kun udsagnet om at bruge **CEFR som et redskab i undervisningen** skiller sig ud. Her tyder svarprocenterne fordelt på uddannelsestrinene grundskole og ungdomsuddannelse på, at CEFR kun i meget begrænset omfang bliver anvendt på disse uddannelsestrin: Henholdsvis 36 procent og 51 procent svarer, at de er *uenige/meget uenige* i udsagnet. Det tyder endvidere på, at der også er et begrænset kendskab til CEFR blandt grundskolerespondenterne, hvor næsten en tredjedel svarer *ved ikke*. For de videregående uddannelser tegner der sig et lidt andet billede med næsten en tredjedel, der erklærer sig *meget enige/enige* i dette udsagn. Der er dog 41 procent, som ikke mener, at de bruger CEFR i deres undervisning.

Hvor enig er du i følgende udsagn:	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Meget enig/Enig</i>			
<i>Jeg inddrager elevernes/studerendes sproglige erfaringer fra andre sprog end engelsk i min engelskundervisning</i>	50 %	52 %	50 %
<i>Min engelskundervisning bidrager til udviklingen af elevernes/studerendes interkulturelle kompetencer</i>	81 %	89 %	78 %
<i>Gennem min engelskundervisning får eleverne/studerende indblik i engelsk i en globaliseret verden</i>	81 %	89 %	79 %
<i>Jeg bruger den europæiske referenceramme for sprog (CEFR) som et redskab i min engelskundervisning</i>	9 %	14 %	31 %

Tabel 3.4.3. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt efter uddannelsestrin.*Samarbejde og netværk*

Det tyder på, at der er forholdsvis meget **samarbejde mellem engelskunderviserne** på de tre uddannelsestrin, dog mindst på grundskoletrinet, hvor 59 procent af respondenterne angiver, at de samarbejder med andre engelskundervisere. På både ungdomsuddannelse og de videregående uddannelser er antallet af respondenter, der svarer *meget enige/enige* derimod noget højere med hhv. 74 procent og 78 procent. Et ret sammenligneligt mønster tegner sig i besvarelserne til udsagnet om **samarbejde med andre sproglærere om elever/studerendes sproglige udvikling**, hvor omkring 20 procent af respondenterne erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet. Når det gælder de sidste to udsagn om samarbejde og netværk, skiller grundskolerespondenterne sig ud: 16 procent svarer, at de **arbejder sammen med lærere fra øvrige fag om engelskfagligt indhold**, mens næsten en tredjedel fra ungdomsuddannelse og de videregående uddannelser er *meget enige/enige* i udsagnet. Ligeledes er det en lille tredjedel af respondenterne fra grundskolen, som erklærer sig *meget enige/enige* i udsagnet om **deltagelse i engelskfaglige netværk uden for uddannelsesinstitutionen**. Her er cirka halvdelen af respondenterne fra de to andre trin sig *meget enige/enige*.

Hvor enig er du i følgende udsagn:	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
<i>Meget enig/Enig</i>			
<i>Jeg samarbejder med de øvrige engelskundervisere på min uddannelsesinstitution om engelskfagligt indhold</i>	59 %	78 %	74 %
<i>Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige sprogfag om elevernes/studerendes sproglige udvikling</i>	19 %	23 %	17 %
<i>Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige fag om engelskfagligt indhold</i>	16 %	32 %	31 %
<i>Jeg deltager i engelskfaglige netværk uden for min uddannelsesinstitution</i>	28 %	47 %	50 %

Tabel 3.4.5. Besvarelser - *Meget enig/Enig* - opdelt efter uddannelsestrin.*Opsamling på Engelskundervisningen*

Besvarelserne fra den del af spørgeskemaet, der spurgte ind til underviserens engelskundervisning, viser følgende tendenser på alle tre uddannelsestrin. Underviserne giver udtryk for, at de oplever

- Stor motivation blandt elever og studerende for engelskfaget
- Stor faglig og sproglig spredning blandt elever og studerende
- At elever og studerende opnår de målsatte engelsksproglige kompetencer (gælder for ca. halvdelen af respondenterne).
- At der bliver talt/brugt mere engelsk af både elever/studerende og undervisere på ungdomsuddannelse og især i de videregående uddannelser end i grundskolen.
- Begrænset samarbejde med øvrige sprogfag og andre fag.

Faglige kompetencer og opkvalificering

I dette afsnit gennemgår vi besvarelserne vedrørende undervisernes behov og mulighed for faglig opkvalificering under to overskrifter: "Undervisernes behov for at styrke deres kompetencer og viden" og "Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering".

Undervisernes behov for at styrke deres kompetencer og viden

Først blev respondenterne spurgt om deres behov for at styrke deres kompetencer og viden inden for nedenstående områder:

- Sproglige kommunikative færdigheder
- Kultur og samfund, litteratur og historie
- Fagdidaktik
- Anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen
- Engelskfaget i samspil med andre fag (CLIL)
- Karrierelæring og fagspecifikt/akademisk engelsk (to udsagn, som kun respondenterne fra ungdomsuddannelse og videregående uddannelse blev bedt om at tage stilling til)

Tabel 3.4.6, 3.4.7 og 3.4.8 viser besvarelserne fra de tre uddannelsestrin.

Grundskole						
I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...						
	<i>I meget høj grad</i>	<i>I høj grad</i>	<i>I nogen grad</i>	<i>I mindre grad</i>	<i>Slet ikke</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk</i>	7 %	8 %	27 %	41 %	17 %	0 %
<i>Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie</i>	5 %	10 %	39 %	37 %	9 %	0 %
<i>Dine fagdidaktiske kompetencer</i>	5 %	11 %	29 %	44 %	10 %	0 %
<i>Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen</i>	4 %	17 %	34 %	35 %	9 %	0 %
<i>Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL)</i>	4 %	25 %	42 %	20 %	4 %	4 %

Tabel 3.4.6. Besvarelser vedrørende behov for at styrke kompetencer og viden – Grundskole.

Ungdomsuddannelse						
I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...						
	<i>I meget høj grad</i>	<i>I høj grad</i>	<i>I nogen grad</i>	<i>I mindre grad</i>	<i>Slet ikke</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk</i>	4 %	7 %	23 %	43 %	22 %	0 %
<i>Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie</i>	5 %	8 %	40 %	40 %	8 %	0 %
<i>Dine fagdidaktiske kompetencer</i>	4 %	12 %	36 %	41 %	8 %	0 %
<i>Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen</i>	4 %	12 %	39 %	39 %	7 %	0 %
<i>Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL)</i>	3 %	18 %	41 %	29 %	6 %	4 %
<i>Din viden om karrierelæring og arbejdsmarkedets behov for engelsk</i>	6 %	23 %	36 %	23 %	10 %	3 %
<i>Din viden om fagspecifikt og akademisk engelsk inden for andre fagområder end engelsk</i>	6 %	17 %	26 %	30 %	18 %	4 %

Tabel 3.4.7. Besvarelser vedrørende behov for at styrke kompetencer og viden – Ungdomsuddannelse.

Videregående uddannelse						
I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...						
	<i>I meget høj grad</i>	<i>I høj grad</i>	<i>I nogen grad</i>	<i>I mindre grad</i>	<i>Slet ikke</i>	<i>Ved ikke</i>
Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk	10 %	1 %	17 %	38 %	35 %	0 %
Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie	11 %	4 %	24 %	43 %	19 %	0 %
Dine fagdidaktiske kompetencer	6 %	12 %	26 %	42 %	14 %	0 %
Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen	11 %	13 %	39 %	31 %	5 %	1 %
Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL)	5 %	10 %	26 %	35 %	19 %	6 %
Din viden om karrierelæring og arbejdsmarkedets behov for engelsk	7 %	19 %	33 %	26 %	7 %	7 %
Din viden om fagspecifikt og akademisk engelsk inden for andre fagområder end engelsk	6 %	8 %	24 %	31 %	27 %	4 %

Tabel 3.4.8. Besvarelser vedrørende behov for at styrke kompetencer og viden – Videregående uddannelse.

Et ret ensartet billede tegner sig for de første fire områder: Langt over halvdelen af respondenterne fra alle tre uddannelsestrin (grundskole 58 procent, ungdomsuddannelse 55 procent, videregående uddannelse 73 procent) vurderer, at de kun *i mindre grad* eller *slet ikke* har brug for at **styrke deres sproglige og kommunikative kompetencer**. Det er omvendt værd at bemærke, at resultatet her også indebærer, at over en tredjedel af respondenterne på grundskoleniveau *i meget høj grad*, *i høj grad* og *i nogen grad* har et behov for at styrke disse kompetencer. Især respondenterne fra de videregående uddannelser vurderer, at de kun *i mindre grad* eller *slet ikke* har brug for **styrke deres viden om kultur, samfund, litteratur og historie** (62 procent), mens det for grundskole- og ungdomsuddannelsesrespondenterne er lidt under halvdelen (henholdsvis 46 og 48 procent). Når det gælder de fagdidaktiske kompetencer, er det kun respondenterne fra ungdomsuddannelserne, der skiller sig en smule ud. Her svarer 49 procent at de kun *i mindre grad* eller *slet ikke* har brug for at **styrke deres fagdidaktiske kompetencer**. Under halvdelen af respondenterne fra grundskole og ungdomsuddannelse og lidt mere end en tredjedel af respondenterne fra de videregående uddannelser vurderer, at de i nogen grad eller slet ikke har brug for **styrke deres viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen**. Det tyder således på – sammenholdt med at forholdsvis mange af respondenterne på tværs af trin, svarer *i nogen grad* til de 5-7 udsagn om behov for styrkelse af viden og kompetencer – at respondenterne ikke ser et entydigt behov for faglig opkvalificering inden for bestemte områder.

Også for området **Engelskfaget i samspil med andre fag (CLIL)** tegner der sig et blandet billede af behov for opkvalificering: Næsten tredjedel af respondenterne fra grundskolen vurderer, at de *i meget høj grad* og *i høj grad* har brug for at styrke deres viden om CLIL, og 42 procent svarer *i nogen grad*. For ungdomsuddannelserne gælder det, at 41 procent af respondenterne svarer *i nogen grad*, og 35 procent svarer *i mindre grad* eller *slet ikke*. Næsten halvdelen af respondenterne fra de videregående uddannelser vurderer *i mindre grad* eller *slet ikke*, at de har brug for at styrke deres viden om CLIL.

Respondenterne fra ungdomsuddannelsen og de videregående uddannelser blev også bedt om at vurdere deres behov for at styrke deres viden om karrierelæring og fagspecifikt/akademisk engelsk i form af to udsagn. Besvarelserne fra de to uddannelsesstrin er nogenlunde ens: Næsten en tredjedel svarer, at de *i meget høj grad* og *i høj grad* har brug for at **styrke deres viden om karrierelæring og arbejdsmarkedets behov**, mens en anden tredjedel svarer *i nogen grad*, og en sidste tredjedel svarer *i mindre grad* og *slet ikke*. I forhold til at **styrke deres viden om fagspecifikt og akademisk engelsk** vurderer næsten halvdelen af respondenterne fra ungdomsuddannelsen og næsten 60 procent af respondenterne fra de videregående uddannelser, at de kun *i mindre grad* og *slet ikke* har brug for det.

Som sådan tyder besvarelserne på, at der for ungdomsuddannelse og videregående uddannelsers vedkommende er mest behov for opkvalificering af kompetencer og viden inden for karrierelæring og arbejdsmarkedets behov.

Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering

Til spørgsmålet om hvorvidt underviserne har **mulighed for at blive fagligt opkvalificerede**, blev de respondenter, der svarede *i mindre grad*, *slet ikke* eller *ved ikke* ledt videre til et spørgsmål, hvor de skulle angive en eller flere årsager til de begrænsede/manglende muligheder for faglig opkvalificering (tabel 3.4.9). Knap halvdelen af respondenterne fra alle tre uddannelsesstrin blev ledt videre til dette spørgsmål (grundskolen 48 procent, ungdomsuddannelserne 39 procent, videregående uddannelser 47 procent).

Det er især **stram økonomi**, der gør, at respondenter fra grundskole og ungdomsuddannelse oplever begrænsende muligheder for faglig opkvalificering, mens årsagen **manglende overskud pga. arbejdspress** rangerer meget højt i alle tre respondentgrupper, men især hos ungdomsuddannelsesrespondenterne (grundskole 44 procent, ungdomsuddannelse 75 procent, videregående uddannelse 58 procent). Cirka en femtedel af respondenterne fra alle tre trin, der oplever manglende eller begrænset mulighed for faglig opkvalificering, angiver **manglende prioritering af engelsk** eller at **det ønskede efteruddannelsesstilbud findes ikke**.

	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse
Stram økonomi	60 %	62 %	40 %
Manglende prioritering af engelsk	21 %	18 %	19 %
Manglende overskud pga. arbejdspress	44 %	75 %	58 %
Det ønskede efteruddannelsesstilbud findes ikke	20 %	23 %	26 %
Andet	15 %	9 %	26 %

Tabel 3.4.9. Årsager til manglende eller begrænsede muligheder for faglig opkvalificering.

Brobygning og overgange

I dette afsnit gennemgår vi besvarelserne vedrørende undervisernes oplevelser og opfattelser af brobygning og overgange i engelskfaget under to overskrifter "Indsigt i engelskundervisningen på andre

uddannelsestrin” og elevers og studerendes indgangskompetencer i engelsk” og ”Brobygningsaktiviteter i engelskfaget”. Svarprocenterne angives i tabel 3.4.10, 3.4.11 og 3.4.12 opdelt på uddannelsesstrin.

Grundskole							
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn:</i>							
	<i>Meget enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Delvis enig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>	<i>Ikke relevant</i>
<i>Min engelskundervisning lægger op til/bygger videre på den engelskundervisning, mine elever vil modtage/har modtaget</i>	19 %	48 %	21 %	3 %	2 %	3 %	6 %
<i>Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer der er nødvendige for mine elever, når de skal fortsætte med engelsk i ungdomsuddannelserne</i>	21 %	34 %	27 %	9 %	2 %	1 %	5 %
<i>Jeg arbejder eksPLICIT med at gøre mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i ungdomsuddannelserne</i>	11 %	24 %	30 %	17 %	9 %	1 %	8 %
<i>Min skole deltager i brobygningsaktiviteter, hvor der også er fokus på engelskfaget</i>	6 %	14 %	21 %	19 %	8 %	21 %	10 %

Tabel 3.4.10. Besvarelser vedrørende brobygning og overgange – Grundskole.

Ungdomsuddannelse						
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn:</i>						
	<i>Meget enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Delvis enig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Jeg ved, hvilke engelskfaglige mål der har været opstillet for mine elever i grundskolen</i>	4 %	14 %	35 %	31 %	12 %	3 %
<i>Min engelskundervisning bygger systematisk videre på de engelskkompetencer, eleverne har med fra grundskolen</i>	3 %	16 %	41 %	27 %	8 %	5 %
<i>Jeg arbejder eksplicit med at gøre mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i deres videre uddannelsesforløb og på arbejdsmarkedet</i>	16 %	38 %	35 %	11 %	1 %	0 %
<i>Min uddannelsesinstitution deltager i brobrygningsaktiviteter med grundskoler, som inkluderer fokus på engelskfaget</i>	21 %	33 %	15 %	13 %	8 %	10 %
<i>Min uddannelsesinstitution deltager i brobrygningsaktiviteter med videregående uddannelser, som inkluderer fokus på engelskfaget</i>	2 %	22 %	20 %	17 %	13 %	25 %

Tabel 3.4.11. Besvarelser vedrørende brobygning og overgange – Ungdomsuddannelse.

Ungdomsuddannelse						
<i>Hvor enig er du i følgende udsagn:</i>						
	<i>Meget enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Delvis enig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
<i>Jeg ved, hvilke engelskfaglige mål der har været opstillet for mine elever i ungdomsuddannelserne</i>	7 %	24 %	33 %	24 %	10 %	2 %
<i>Min engelskundervisning bygger systematisk videre på de engelskkompetencer, de studerende har med fra ungdomsuddannelserne</i>	6 %	19 %	36 %	24 %	6 %	8 %
<i>Jeg arbejder eksplicit med at gøre de studerende bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt på arbejdsmarkedet</i>	27 %	33 %	29 %	7 %	4 %	1 %
<i>Min uddannelsesinstitution deltager i brobrygningsaktiviteter med ungdomsuddannelser med fokus på engelskfaget</i>	17 %	34 %	17 %	5 %	11 %	17 %
<i>Min uddannelsesinstitution deltager i brobrygningsaktiviteter med erhvervslivet med fokus på engelskfaget</i>	2 %	22 %	20 %	17 %	13 %	25 %

Tabel 3.4.12. Besvarelser vedrørende brobygning og overgange – Videregående uddannelse.

Indsigt i engelskundervisningen på andre uddannelsesstrin og elever og studerendes indgangskompetencer i engelsk

Overordnet set viser respondenternes besvarelser, at der på ungdomsuddannelse og videregående uddannelse er en vis usikkerhed i forhold til, hvordan engelskundervisningen foregår, og hvilke mål der er opstillet på andre uddannelsesstrin end ens eget: Henholdsvis 18 og 31 procent er *meget enige/enige*, at de ved **hvilke engelskfaglige mål, der har været opstillet for deres elever/studerende på det foregående uddannelsesstrin**. Besvarelserne fra grundskolerespondenterne viser imidlertid, at der internt i grundskolen er et solidt kendskab til, hvad der foregår på de andre trin (indskoling, mellemtrin og udskoling): Over to tredjedele svarer, at de er *meget enige/enige*, at deres **undervisning lægger op til/bygger videre på den engelskundervisning, deres elever vil modtage/har modtaget i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling**. Når det drejer sig om, hvorvidt deres **engelskundervisning bygger systematisk videre på de engelskkompetencer, eleverne/studerende har med fra grundskolen/ungdomsuddannelserne**, svarer cirka en tredjedel fra både ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, at det kun sker *i mindre grad* eller *slet ikke*.

I forhold til at forberede elever og studerende på næste uddannelsestrin svarer mere end halvdelen af respondenterne fra grundskolen, at de **ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer der er nødvendige for deres elever, når de skal fortsætte med engelsk i ungdomsuddannelserne**, mens det er en tredjedel, som er *meget enige/enige*, at de **arbejder eksplicit med at gøre deres elever bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i ungdomsuddannelserne**. Langt over halvdelen af respondenterne fra ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser erklærer sig *meget enige/enige*, at de **arbejder eksplicit med at gøre deres elever/studerende bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i deres videre uddannelse og på arbejdsmarkedet**.

Brobygningsaktiviteter i engelskfaget

Ifølge besvarelsene fra alle tre uddannelsestrin er der et begrænset fokus på engelsk i brobygningsaktiviteterne mellem uddannelsestrin og med erhvervsliv: Næsten en tredjedel af respondenterne fra grundskolen er *uenige/meget uenige* i, at **deres skole deltager i brobygningsaktiviteter, hvor der også er fokus på engelskfaget**. Omvendt siger mere end halvdelen af respondenterne fra ungdomsuddannelserne, at **deres uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med grundskoler, som inkluderer fokus på engelskfaget**. Her skal man dog huske, at det primært er udskolingslærerne, som arbejder med brobygning til ungdomsuddannelserne, og svarprocenten afspejler formentligt besvarelser fra lærere fra alle tre interne trin i grundskolen. Lidt mere end en femtedel har svaret *ved ikke*.

Det er lidt det samme billede, der tegner sig i brobygningen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse: 15 procent af ungdomsskolerespondenterne erklærer sig *meget enige/enige*, at **deres uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med videregående uddannelser som inkluderer fokus på engelskfaget**, mens over halvdelen af respondenterne fra de videregående uddannelser er *meget enige/enige* i udsagnet. Der er altså noget, der tyder på, at man på de forskellige uddannelsestrin har en oplevelse af, at man bygger mere bro nedad end opad.

Når det gælder **brobygningsaktiviteter med engelskfagligt fokus mellem de videregående uddannelser og erhvervslivet**, erklærede næsten en tredjedel sig *uenige/meget uenige* i udsagnet, og en fjerdedel svarede *ved ikke*.

Uddannelse af sproglærere

I dette afsnit gennemgår vi besvarelsene vedrørende uddannelse af sproglærere. De to spørgsmål under dette emne er udelukkende henvendt til respondenterne fra de videregående uddannelser, og besvarelsene er opdelt efter henholdsvis respondenter fra læreruddannelser og respondenterne fra universitetsuddannelser.

Hvor enig er du i følgende udsagn: - I min engelskundervisning klæder jeg de studerende engelsksprogligt og -fagligt på til at undervise i engelsk

Flertallet af underviserne fra læreruddannelsen erklærer sig *meget enige/enige*, at de klæder de studerende på til at undervise i engelsk både sprogligt og fagligt, mens det lige netop er halvdelen af universitetsunderviserne, der er *meget enige/enige* i dette udsagn. Sammenholdt med at 42 procent af universitetsrespondenterne erklærer sig *delvis enige* i udsagnet, tyder besvarelsene på, at universitetsunderviserne i mindre grad end læreruddannelsesunderviserne mener, at de klæder de studerende på til at undervise i engelsk.

Hvor enig er du i følgende udsagn: - I min engelskundervisning klæder jeg de studerende engelsksprogligt og -fagligt på til at undervise i engelsk						
	<i>Meget enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Delvis enig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
Læreruddannelse	63 %	29 %	8 %	0 %	0 %	0 %
Universitetsuddannelse	15 %	35 %	42 %	0 %	4 %	4 %

Tabel 3.4.13. Besvarelser fra læreruddannelse og universitetsuddannelse.

Hvor enig er du i følgende udsagn: - I min engelskundervisning klæder jeg de studerende fagdidaktisk på til at undervise i engelsk

Her tegner sig det samme mønster som i besvarelserne som ovenfor. Mens respondenterne fra læreruddannelsen alle mener, at de klæder deres studerende fagdidaktisk på til at være sproglærer, er kun en lille tredjedel af respondenterne fra universitetsuddannelserne *meget enige/enige* i dette udsagn.

Hvor enig er du i følgende udsagn: - I min engelskundervisning klæder jeg de studerende fagdidaktisk på til at undervise i engelsk						
	<i>Meget enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Delvis enig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
Læreruddannelse	74 %	26 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Universitetsuddannelse	4 %	27 %	38 %	15 %	8 %	8 %

Tabel 3.4.14. Besvarelser fra læreruddannelse og universitetsuddannelse.

Overordnet set tyder besvarelserne på disse to spørgsmål på, at der er en større bevidsthed og et større fokus på i læreruddannelserne at klæde de studerende på sprogligt, fagligt og didaktisk til at undervise i engelsk.

Opsamling

Gennemgangen af besvarelserne på de lukkede spørgsmål i engelskundersøgelsen peger på, at undersøgerne giver udtryk for, at der er:

- Stor sproglig og faglig spredning blandt elever og studerende.
- Forskellige behov for faglig opkvalificering på de tre uddannelsesstrin.
- Manglende eller begrænsede muligheder for faglig opkvalificering pga. stram økonomi, arbejdspress og manglede prioritering af engelsk.
- Begrænset samarbejde med øvrige sprogfag og andre fag.
- Begrænset viden om engelskundervisningens mål på de forudgående uddannelsesstrin.
- Begrænset fokus på engelsk i brobygningsaktiviteter.
- Forskelle i hvordan engelskstudierende klædes på til at undervise i engelsk i de videregående uddannelser.

4 Undersøgelserne set på tværs

Vi har i denne rapport gennemgået besvarelsene fra de fire spørgeskemaundersøgelser, som har haft til formål at afdække hhv. tysk-, fransk-, spansk- og engelskunderviseres oplevelser af udfordringer, muligheder og udviklingsbehov i deres respektive fag på alle tre uddannelsesstrin: grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Nedenfor opsummerer vi og sammenligner de væsentligste pointer og tendenser fra de fire undersøgelser, opdelt i de fem emner, som vi beskrev i 2 *Undersøgelses formål, organisering og design*:

1. Undervisernes behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer
2. Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering
3. Elever og studerendes motivation for og deltagelse i faget
4. Brobygning og overgange
5. De videregående sproguddannelser

De fire undersøgelser er ikke fuldstændige ens i design og indhold, og sammenligningerne skal derfor læses med dette forbehold.

Undervisernes behov for opkvalificering af sproglige, didaktiske og faglige kompetencer

Inden for dette emne blev underviserne bedt om at vurdere deres behov for opkvalificering sprogligt, didaktisk og fagligt. Tabel 4.1 giver et overblik over emner og områder.

Spørgsmål vedr. behov for opkvalificering inden for:	Med i:
Sprogkompetencer	Alle
Kultur, historie og litteratur	Alle
Fagdidaktik	Alle
Interkulturelle kompetencer	Fransk og spansk
CLIL	Tysk, fransk og engelsk
CEFR	Tysk, fransk og spansk
IT og digitale teknologier/redskaber	Alle
Karrierelæring og arbejdsmarkedets behov/erhvervsrelaterede emner	Alle
Flersprogethed	Tysk og engelsk

Tabel 4.1. Indhold i de fire spørgeskemaer: kompetencer og viden.

Samlet set viser besvarelsene fra de fire sprog, at det især er faglig og didaktisk kompetenceudvikling, der efterspørges.

Mens der ikke på tværs af de fire undersøgelser viser sig et entydigt behov for opkvalificering inden for bestemte emner, fokuserer vi i det følgende på disse fem emner/områder, som blandt andet er indsatsområder for NCFF: CEFR, interkulturelle kompetencer, digitale redskaber, CLIL og karrierelæring.

Selvom der ikke i alle fire undersøgelser blev spurgt om respondenternes behov for at vide mere om CEFR, viser besvarelsene på spørgsmålene om brug af CEFR i de to undersøgelser tydeligt, at CEFR kun i et begrænset omfang inddrages i undervisningen.

På tværs af fransk- og spanskundersøgelserne viser der sig et behov blandt respondenterne for opkvalificering inden for interkulturelle kompetencer. I engelskundersøgelsen blev der ikke spurgt om behov for opkvalificering inden for dette emne, men på tværs af uddannelsesstrin erklærer et meget stort flertal af respondenterne sig *meget enige/enige*, at deres undervisning bidrager til udviklingen af eleverne og de studerendes interkulturelle kompetencer.

Næsten halvdelen af tyskrespondenterne mener, at de kun i begrænset omfang har brug for at styrke deres viden om brug af digitale redskaber i fremmedsprogsundervisningen. Omvendt prioriterer over halvdelen af fransk- og spanskrespondenterne dette emne højt ift. opkvalificering. For engelskrespondenterne er det et mindretal, der udtrykker behov for opkvalificering.

Der er ikke et udpræget behov blandt tysk-, fransk- og engelskrespondenterne for at blive opkvalificeret inden for CLIL: Cirka en tredjedel af tysk- og franskrespondenterne vurderer, at de har behov for at blive opkvalificeret i CLIL, og nogenlunde det samme billede tegner sig for engelskrespondenterne, hvor der især blandt ungdomsuddannelsesrespondenterne og respondenterne fra de videregående uddannelser er mange, der i *mindre grad* eller *slet ikke* ser et behov for opkvalificering.

Respondenterne blev også spurgt om deres behov for opkvalificering af kompetencer i at inddrage karrierelæring og arbejdsmarkedets behov i deres sprogundervisning. Både for tysk- og engelskrespondenterne gælder det her, at omkring en tredjedel på tværs af uddannelsesstrin ser et behov for opkvalificering, dog med visse undtagelser. Eksempelvis svarer 71 procent af tyskrespondenterne fra universitetsuddannelse at de kun i *nogen, mindre* eller *ringe grad* ser et behov. I de franske og spanske undersøgelser blev der ikke direkte spurgt om behov for opkvalificering inden for karrierelæring, men underviserne har påpeget behov for det i stort omfang i de uddybende kommentarer, særligt ift. konkrete materialer til undervisning.

Undervisernes mulighed for faglig opkvalificering

Når det drejer sig om undervisernes mulighed for opkvalificering, tyder besvarelsene fra de fire undersøgelser på, at det i et vist omfang er svært for respondenterne at få lov til at opkvalificere sig fagligt. Knap halvdelen af engelskrespondenterne svarer eksempelvis, at de i *mindre grad* eller *slet ikke* har mulighed for opkvalificering. Til sammenligning svarer 75 procent af tyskrespondenterne at de i *nogen, mindre* eller i *ringe grad* har mulighed for kompetenceudvikling i tysk. I de franske og spanske undersøgelser har omkring halvdelen af respondenterne svaret, at de har mulighed for opkvalificering.

På tværs af alle fire undersøgelser angives årsagerne til manglende muligheder for kompetenceudvikling at være: økonomi, tid og ledelsesprioriteringer.

Eleverne og studerendes motivation for og deltagelse i faget

Her blev underviserne spurgt om, hvordan de opfatter deres elevers/studerendes motivation for og deltagelse i faget inklusive elevernes/studerendes sproglige og faglige kompetencer. Ud over at samle op på spørgsmålene om motivation og valg fokuseres der i det følgende også på elevernes/studerendes brug af målsproget i undervisningen (tysk-, fransk- og engelskundundersøgelserne) samt deres sproglige kompetencer.

Overordnet set viser besvarelsene fra de fire undersøgelser, at elever og studerende er motiverede for deres fremmedsprogsundervisning om end ikke altid i særlig høj grad. Besvarelsene fra fransk- og spanskundersøgelserne vedrørende elevers og studerendes (til-)valg af henholdsvis fransk og spansk viser, at der ifølge respondenterne er flere faktorer, der påvirker deres valg såsom, at fransk er et flot sprog, eller at man har familie i Spanien. Men der gives også udtryk for, at der er strukturelle udfordringer i forhold til muligheden for at kunne vælge fransk og spansk

Når det drejer sig om elevernes og de studerendes sproglige og faglige kompetencer, peger respondenterne fra engelskundundersøgelsen på stor spredning på alle tre uddannelsesstrin. Blandt tyskrespondenterne er det et mindretal – især fra grundskole og ungdomsuddannelse – der vurderer, at deres elever og studerende opnår solide kompetencer i tysk. I fransk- og spanskundersøgelserne blev respondenterne spurgt, om de videregående uddannelser i de to sprog tiltrækker dygtige studerende,

og her var det under en tredjedel, der var enige. Det tyder altså på, på tværs af de fire sprog, at elever og studerende ifølge deres undervisere ikke helt opnår de ønskede sproglige og faglige kompetencer eller i udgangspunktet ikke er dygtige nok.

Brobygning og overgange

Her blev respondenterne bedt om at angive, hvorvidt de kender til faglige mål, undervisningsindhold, prøveformer o.l. på andre uddannelsesstrin, hvordan de bygger videre på de kompetencer, eleverne og de studerende har med sig for det foregående uddannelsesstrin, og hvordan de arbejder med at forberede elever og de studerende på det næste uddannelsesstrin.

Besvarelserne fra alle fire undersøgelser vedrørende brobygning med fokus på viden om, hvad der foregår på andre uddannelsesstrin, understreger, at manglende sammenhæng i sprogundervisningen på tværs af uddannelsesstrin er en central udfordring, som allerede påpeget i Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet:

”Der mangler kendskab til sprogundervisning på tværs af uddannelsessystemets niveauer, hvilket bl.a. betyder, at sprogundervisningen ikke bygger videre på de unges opnåede sprogkompetencer, og at de unge oplever store forskelle i undervisningen i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse og til de videregående uddannelser.” (Regeringen, 2017, s. 5)

Det er især viden om, hvad der foregår på det foregående uddannelsesstrin, som respondenterne oplever, at de mangler i et vist omfang, mens der på tværs af sprog ifølge respondenterne arbejdes bedst med at bygge op til næste uddannelsesstrin.

De videregående sproguddannelser

Her fokuserer vi på besvarelserne fra tysk-, fransk- og spanskundersøgelserne vedrørende relevansen af de videregående sproguddannelser.

Besvarelserne viser overordnet set, at respondenterne ikke er helt overbeviste om, at de videregående uddannelser inden for tysk, fransk og spansk tiltrækker de dygtigste studerende, og at sproguddannelserne er relevante i det danske uddannelsesudbud. Der er ikke plads nok til faglig fordybelse og langt fra alle respondenter er enige i, at det er god sammenhæng mellem de kompetencer, de sproguddannede opnår, og de kompetencer, de skal bruge på arbejdsmarkedet.

5 Afsluttende bemærkninger

Vi har i denne rapport gennemgået besvarelsene fra fire spørgeskemaundersøgelser i sprogfagene tysk, fransk, spansk og engelsk for at give et samlet indblik i, hvad underviserne fra de fire primære fremmedsprog i Danmark, tysk, fransk, spansk og engelsk mener om kvalitetsudviklingen inden for deres fag i forhold til deres egne kompetencer og muligheder for faglig opkvalificering og i forhold til elevernes motivation, valg og kompetencer.

Rapporten, og det gælder også rapporterne for de enkelte undersøgelser, skal som nævnt tidligere læses med det forbehold, at datagrundlaget er begrænset, og derfor kan undersøgelsens besvarelser ikke læses som værende repræsentative for fremmedsprogsundervisere i Danmark.

Til trods for dette forbehold giver de fire undersøgelser NCFF et væsentligt videngrundlag for at arbejde videre med at styrke fremmedsprogfagene i det danske uddannelsessystem.

6 Litteratur

Daryai-Hansen, P. (2019). *Afrapportering. Kvalitetsudvikling og efteruddannelse i et brobygningsperspektiv – en behovsanalyse i faget tysk*: https://static-curis.ku.dk/portal/files/244609901/Daryai_Hansen_2019_Afrapportering.pdf

Det Regionale Sprogudvalg, Region Midt (2020). *Fremmedsprogenes udfordringer i Region Midtjylland*.

Marti, N. M. (2020). *En behovsafdækning. Spansk som fremmedsprog i Danmark. En behovsanalyse af fagets videreudvikling i et brobygningsperspektiv*: [https://engerom.ku.dk/ansatte/?pure=da%2Factivities%2Fen-behovsafdaekning-spansk-som-fremmedsprog-i-danmark-en-behovsanalyse-af-fagets-videreudvikling-i-et-brobygningsperspektiv\(a794a301-dc27-4ea0-9491-1abf8a42d371\).html](https://engerom.ku.dk/ansatte/?pure=da%2Factivities%2Fen-behovsafdaekning-spansk-som-fremmedsprog-i-danmark-en-behovsanalyse-af-fagets-videreudvikling-i-et-brobygningsperspektiv(a794a301-dc27-4ea0-9491-1abf8a42d371).html)

Regeringen (2017). *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet*. Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet: <https://ufm.dk/publikationer/2017/strategi-for-styrkelse-af-fremmedsprog-i-uddannelsessystemet>

Uddannelses- og forskningsministeriet (2018). *Evaluering af den ledighedsbaserede dimensioneringsmodel*. Rapport: <https://ufm.dk/uddannelse/videregaende-uddannelse/dimensionering/evaluering/evaluering-af-ledighedsbaseret-dimensionering>

Undervisningsministeriet (2019). *Notat om studieretninger og fagpakker: Studieretninger på de gymnasiale uddannelser (stx, hhx og htx samt toårig stx) for skoleåret 2018/2019*: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf-19/190221-notat-om-studieretninger-paa-de-gymnasiale-uddannelser-januar-2019--2-.pdf?la=da>

Undervisningsministeriet (2020). *Notat om studieretninger og fagpakker: Studieretninger på de gymnasiale uddannelser (stx, hhx og htx samt toårig stx) for skoleåret 2019/2020*: <https://www.stil.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf20/apr/200401-notat-om-studieretninger-og-fagpakker.pdf?la=da>

Verstraete-Hansen, L. & A. Kanareva-Dimitrovska (2020). *Kvalitetsudvikling og efteruddannelse i et brobygningsperspektiv – En behovsanalyse i faget fransk*: https://ncff.dk/fileadmin/NCFF/Dokumenter/Afrapportering_Behov_Fransk_LVH_AKD_2020.pdf

Slåttvik, A. B., L.M. Daugaard & A.S. Jakobsen (2020). *Kvalitetsudvikling, brobygning og videreudvikling – En behovsundersøgelse i faget engelsk på tværs af uddannelsessystemet*. https://ncff.dk/fileadmin/NCFF/Dokumenter/Behovsundersogelse_i_engelsk_VIA_og_NCFF_august_2020.pdf

Bilag 1 Projekt- og følgegrupper for de fire undersøgelser

Tyskundersøgelsen

Projektgruppe:

Repræsentanter for folkeskolen/læreruddannelsen

- Anette Bloch Jensen, folkeskolelærer i tysk, Trongårdsskolen
- Lene Laursen, læringskonsulent i tysk, Undervisningsministeriet
- Kirsten Lauts, lektor i tysk, Københavns Professionshøjskole

Repræsentanter for gymnasiale uddannelser/universitetet

- Bente Hansen, fagkonsulent i tysk, Undervisningsministeriet
- Mette Hermann, gymnasielærer i tysk, Frederikssund Gymnasium
- Anna Lena Sandberg, lektor, fagansvarlig for tysk, Københavns Universitet

Videnskabelig assistent

- Julie Valvik, cand.mag. i tysk, tidligere videnskabelig assistent i projekterne *Tidligere Sprogstart* og *Den Sprogstrategiske Satsning*

Faglig ledelse

- Petra Daryai-Hansen, lektor i fremmedsprogsdidaktik, KU

Følgegruppe:

- Angelika Theis, Goethe Institut København
- Anne Holmen, Den Sprogstrategiske Satsning
- Anne-Marie Fischer Rasmussen, Professionshøjskole UCN
- Anne-Mette Olsen, KursKultur
- Camilla Hansen, Grænseforeningen
- Carl Kinze, Tysklærerforeningen for Grundskolen
- Erla Hallsteinsdottir, kultKIT
- Jan Engberg, Den Danske Germanistforening
- Jette von Holst-Pedersen, Københavns Professionshøjskole
- Juljana Gjata Hjorth Jacobsen, VIA University College
- Karen Wobeser, VIA University College
- Karen Aarøe, UC SYD
- Katja Gorbahn, Aarhus Universitet
- Kim Lysholm Olsen, Handelsskolernes Tysklærerforening
- Kirsten Bjerre, Københavns Professionshøjskole
- Klaus Geyer, Syddansk Universitet
- Lise Bernstein Høyer, Tysklærerforeningen for Gymnasiet og hf
- Maria Pia Pettersson, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole
- Marie Louise Lykke Kjær, Sproglærerforeningen
- Mette Skovgaard Andersen, Centerleder, NCFF Øst
- Mirjam Gebauer, Aalborg Universitet
- Moritz Schramm, Syddansk Universitet
- Petra Klimaszyk, Professionshøjskolen Absalon
- Søren Nørrelund Madsen, Projektkoordinator, NCFF Øst

- Tine Lund, Tysklærerforeningen for Grundskolen

Franskundersøgelsen

Faglig leder:

Lisbet Verstraete-Hansen, Københavns Universitet

Ana Kanareva-Dimitrovska, NCFF Vest, bistod i udarbejdelse af spørgeskemaet og i analysearbejdet.

Projektgruppe:

- Danièle Edith Eychenne, CFU, Københavns Professionshøjskole
- Gro Caspersen, Nymarkskolen, Svendborgs Ungeskole.
- Kader Maikal, Aarhus Gymnasium
- Nina Hauge Jensen, VIA UC.
- Steen Bille Jørgensen, Aarhus Universitet

Følgegruppe:

- Annette Søndergaard Gregersen, Københavns Professionshøjskole
- Christine Léturgie, Nørre G., Fransk lærerforeningen.
- Hanne Leth Andersen, RUC.
- Hanne Wachter Kjærgaard, NCFF Vest
- Herminia Daeden, Institut Français.
- Jan Juhl Lindschouw, Københavns Universitet
- Leon Aktor, Sproglærerforeningen.
- Liselotte Kruse Hansen, Aarhus Universitet.
- Petra Daryai-Hansen, Københavns Universitet
- Steen Lembcke, VIA UC.
- Stephanie Kim Löbl, KP/KU.
- Tina Brandt, Undervisningsministeriet.

Spanskundersøgelsen

Faglig leder:

Natalia Morollón Martí, Københavns Universitet og Professionshøjskolen Absalon

Projektgruppe:

- Rikke Engbo Andersen, Skovvangsskole
- Lucas Ruíz, Århus Akademi
- Natalia Auer, HF og VUC Vestegnen
- Tina Lynge, Egå Gymnasium og Spansklærerforeningen
- Helle Frans Dittmann, Støvring Gymnasium og Spansklærerforeningen
- Jannie Grue, Rødovre Gymnasium og SIF

Følgegruppe:

- Johan Pedersen, Københavns Universitet
- Susana Fernández, Århus Universitet

- Petra Daryai-Hansen, Københavns Universitet
- Ana Kanareva-Dimitrovska, NCFF Vest
- Mette Skovgaard Andersen, NCFF Øst
- Søren Nørrelund-Madsen, NCFF Øst

Engelskundersøgelsen

Projektgruppe:

- Anja Bols Slåttvik, VIA University College
- Line Møller Daugaard, VIA University College
- Anne Sofie Jakobsen, NCFF Øst

Referencegruppe:

- Kasper Leth Ellevangskolen, Aarhus
- Lena Smith Boysen Sproglærerforeningen
- Marianne Ancker Læringskonsulent for engelsk i grundskolen
- Rikke Christensen Viborg Katedralskole
- Line Flinholm Fagkonsulent for engelsk i STX og HF
- Line Lindeblad UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole
- Peter Wind Viborg Gymnasium og HF
- Joyce Kling ENGEROM, Københavns Universitet
- Maja Bogø Josephsen U/Nord
- Nicolai Andersen Københavns Professionshøjskole

Bilag 2 Spørgeskemaer

Kvalitetsudvikling i et efteruddannelsesperspektiv med fokus på brobygning – en behovsanalyse i faget tysk

Hvordan kan vi videreudvikle tyskundervisningen på de forskellige uddannelsesniveauer (grundskole, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser), og hvordan kan overgangene mellem niveauerne styrkes?

I 2017 udgav Regeringen en *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet*, der bl.a. indebar oprettelsen af Det Nationale Center for Fremmedsprog. Der er afsat ca. 110 mio. til centret, der har til opgave at styrke fremmedsprogene på tværs af uddannelsesniveauer.

Dette pilotprojekt har til formål at afdække, hvilke behov for kvalitetsudvikling og efteruddannelse undervisere selv identificerer ift. en videreudvikling af tyskundervisningen på de respektive uddannelsesniveauer og i et brobygningsperspektiv.

Med udgangspunkt i besvarelsene vil der blive udarbejdet én eller flere projektansøgninger, som forhåbentlig vil kunne få en bevilling gennem Det Nationale Center for Fremmedsprog til sommeren 2019. Til sidst i spørgeskemaet vil du blive spurgt, om du vil være interesseret i at deltage i et følgeprojekt. Spørgeskemaet sendes til alle uddannelsesniveauer.

Det vil tage mellem 10-15 minutter at besvare spørgeskemaet. Din besvarelse er anonym.

Tusind tak for din hjælp!

På vegne af projektgruppen,
Petra Daryai-Hansen
Lektor i Fremmedsprogsdidaktik, Københavns Universitet

A) Baggrundsspørgsmål

1. Hvor underviser du?

- ☐ Grundskole
- ☐ Ungdomsuddannelse
- ☐ Læreruddannelse
- ☐ Universitet

B) Indledende spørgsmål ift. dine behov

2. I hvor høj grad vurderer du, at dine kompetencer ift. faget tysk er fagligt opdaterede?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad

- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

3. I hvor høj grad vurderer du, at dine kompetencer ift. faget tysk er didaktisk opdaterede?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

4. I hvor høj grad vurderer du, at du har behov for at opgradere dine egne tysksproglige kompetencer?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

5. I hvor høj grad har du mulighed for kompetenceudvikling ift. faget tysk?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

C) Den første målsætning i *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet* er: Flere elever og studerende skal vælge fremmedsprog og opnå solide sprogkompetencer udover engelsk.

6. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Mange elever/studerende kan se fordelene ved at kunne tysk.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

7. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg oplever, at mine elever/studerende er tilstrækkeligt motiverede for at deltage i undervisningen.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

8. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Gennem min undervisning får eleverne/de studerende øjnene op for de muligheder, tyskfaget giver.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

9. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg har viden om, hvordan jeg kan forbedre mine elevers/studerendes sprogkompetencer i tysk.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

10. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg oplever, at mine elever/studerende opnår solide sprogkompetencer i tysk.

- ☐ Meget enig
☐ Enig
☐ Hverken enig eller uenig
☐ Uenig
☐ Meget uenig
☐ Ved ikke

11. Vurdér, i hvilken grad du har brug for at styrke dine kompetencer inden for nedenstående områder ift. din tyskundervisning.

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	I ringe grad	Ved ikke	Ikke relevant
Mundtlighed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skriftlighed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Læseforståelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lytteforståelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sproglæringsstrategier	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Feedback	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tysk som undervisningssprog	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ordforrådstilegnelse/chunks	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisning i kultur og samfund	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisning med fokus på grammatik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisning med fokus på litteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisning med fokus på historiske emner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nabo-/flersprogethedsdidaktik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tysk i andre fag og indholdsbaseeret tyskundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilrettelæggelse af udveksling af elever/studerende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faglig progression	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisningsdifferentiering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Engagerende undervisningsmetoder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Varieret undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handlingsorienteret undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tysk i et karriereperspektiv	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Har du brug for at styrke din viden inden for andre områder?

Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet tager udgangspunkt i, at den europæiske referenceramme for sprog kan understøtte fremmedsprogsundervisning.

13. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende burde være på ifølge den europæiske referenceramme for sprog.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

14. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg tilrettelægger min undervisning med udgangspunkt i den europæiske referenceramme for sprog.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

15. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Mine elever/studerende evaluerer deres sproglige kompetencer med afsæt i den europæiske referenceramme for sprog.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig

☐ Meget uenig☐ Ved ikke

16. Hvad mener du, der kunne gøres for at få flere elever/studerende til at vælge tysk?

17. Hvad mener du, der kunne gøres for at flere elever/studerende opnår solide sprogkompetencer i tysk?

18. *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet* påpeger, at erhvervslivet efterspørger medarbejdere med fremmedsprog som tillægskompetence til andre kernefagligheder, og at der derfor skal udvikles modeller for, hvordan studerende på læreruddannelsen og universitetet kan udvikle sprog som tillægskompetence, især inden for engelsk, tysk og fransk.

Hvor enig er du i dette?

☐ Meget enig☐ Enig☐ Hverken enig eller uenig☐ Uenig☐ Meget uenig☐ Ved ikke

D) Den anden målsætning i *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet* er:
Læreruddannelserne og universitetsuddannelserne i tysk skal være fagligt stærke og relevante uddannelser, der tiltrækker og fastholder de dygtigste studerende.

19. Hvor enig er du i følgende?

Faget tysk på læreruddannelsen og universitetet tiltrækker og fastholder de dygtigste studerende.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

20. Hvor enig er du i følgende?

Faget tysk på læreruddannelsen og universitetet er fagligt stærke uddannelser.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

21. Hvor enig er du i følgende?

Faget tysk på læreruddannelsen og universitetet er fagligt relevante uddannelser.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

22. Hvad vil det sige for dig, at en uddannelse i faget

tysk er relevant?

23. *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet* vurderer, at der er behov for, at faget tysk på læreruddannelsen og universitetet udvikler sig indholds- og kvalitetsmæssigt, så der skabes en større sammenhæng mellem de kompetencer, sprogkandidaterne klædes på med, og de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger.

I hvor høj grad er du enig i dette?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke

24. Har du forslag til, hvordan man sikrer, at faget tysk på læreruddannelsen og universitetet er fagligt stærke og relevante uddannelser?

25. Har du forslag til, hvordan man sikrer, at faget tysk på læreruddannelsen og universitetet kan tiltrække og fastholde de dygtigste studerende?

E) Brobygning i tyskfaget på tværs af uddannelsessystemet

Ved brobygning forstås, at man sikrer de bedst mulige faglige overgange, når folkeskolen afleverer til ungdomsuddannelser, ungdomsuddannelser afleverer til videregående uddannelser og videregående uddannelser afleverer kandidater til folkeskolen/ungdomsuddannelser i form af undervisere.

26. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Det er vigtigt for tyskfaget, at der skabes en sammenhængende sprogindsats på tværs af uddannelsesområdet.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

27. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Det er vigtigt for eleverne/de studerende at vide præcist, hvad der forventes af dem på det næste uddannelsesstrin, når de skal tage stilling til, om de vil fortsætte med tysk.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig

☐ Ved ikke

28. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Med afsæt i mine egne erfaringer tror jeg, at elever/studerende oplever en brat overgang og en stejl progression, når de starter på det næste uddannelsestrin.

☐ Meget enig

☐ Enig

☐ Hverken enig eller uenig

☐ Uenig

☐ Meget uenig

☐ Ved ikke

29. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg oplever ved modtagelsen af nye elever/studerende, at gruppen er så heterogen, at det er nemmere at starte forfra for at få alle med.

☐ Meget enig

☐ Enig

☐ Hverken enig eller uenig

☐ Uenig

☐ Meget uenig

☐ Ved ikke

☐ Ikke relevant

30. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer eleverne/de studerende har skullet udvikle på det uddannelsestrin, jeg modtager dem fra.

☐ Meget enig

☐ Enig

☐ Hverken enig eller uenig

☐ Uenig

☐ Meget uenig

☐ Ved ikke

☐ Ikke relevant

31. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer mine

elever/studerende skal have, når de starter på det næste uddannelsestrin.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

32. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Min undervisning bygger systematisk videre på de kundskaber, eleverne/de studerende tidligere har erhvervet sig.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

33. Hvor enig er du i følgende udsagn?

I min undervisning indgår en målrettet indsats med henblik på at forberede mine elever/studerende til det næste uddannelsestrin.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

34. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg kender til prøveformer og deres indhold på det tidligere uddannelsestrin.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

35. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg har gode værktøjer til rådighed, som hjælper med systematisk at afdække, hvad eleverne/de studerende allerede kan.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

36. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Jeg har kendskab til den europæiske referenceramme for sprog som et centralt værktøj til at styrke elevernes/de studerendes sprogkunderskaber på tværs af uddannelsessystemet.

- ☐ Meget enig
- ☐ Enig
- ☐ Hverken enig eller uenig
- ☐ Uenig
- ☐ Meget uenig
- ☐ Ved ikke

37. Vurdér, i hvilken grad du har behov for at styrke din viden inden for brobygning.

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke

38. Hvad mener du, der kunne gøres for at skabe en bedre brobygning i tyskfaget på tværs af uddannelsestrinene?

F) Behov for digitale læremidler ift. ovennævnte indsatsområder

39. I hvilken grad anvender du IT som et integreret værktøj i din undervisning?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

40. I hvilken grad arbejder du med digital dannelse i din undervisning?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

41. I hvilken grad har du behov for at styrke din viden om brug af IT i undervisningen?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ I ringe grad
- ☐ Ved ikke
- ☐ Ikke relevant

G) Kommentarer til spørgeskemaet, herunder om du synes, at der er behov for kvalitetsudvikling og efteruddannelse inden for andre områder end de ovenfor nævnte.

H) Videre samarbejde

Tak for din deltagelse i vores spørgeskemaundersøgelse. Undersøgelsen skal bruges til at søge finansiering til udviklingsprojekter inden for tysk ved Det Nationale Center for Fremmedsprog. Projekterne skal foregå i et samarbejde mellem grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser.

Hvis du har interesse i at deltage i et udviklingsprojekt, må du gerne skrive en mail med navn, arbejdssted og evt. dine særlige interesseområder til: tyskprojekt@hum.ku.dk

Du afslutter spørgeskemaet ved at trykke på "afslut".

Herefter er din besvarelse gemt og du vil kunne lukke vinduet.

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

Kvalitetsudvikling i franskundervisningen – en behovsanalyse

(Skemaet ses og udfyldes bedst i **fuld skærm** på en computer.)

Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF) har som et af sine formål at kvalitetsudvikle undervisning og uddannelse i fremmedsprog i Danmark.

For at kunne videreudvikle franskundervisningen er der brug for viden om, hvilke behov og udfordringer underviserne selv ser som de vigtigste. Derfor vil vi i samarbejde med NCFF kortlægge disse behov og udfordringer, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde dette spørgeskema.

Spørgeskemaet indeholder i alt syv sektioner med mellem tre og seks spørgsmål. Det vil tage mellem 10-15 minutter at besvare spørgeskemaet – måske lidt mere, hvis du har tid og lyst til at uddybe nogle af dine svar. Alle besvarelser behandles anonymt.

Dine svar er vigtige for os, da de vil blive brugt som afsæt for udarbejdelse af følgeprojekter, som du måske vil have lyst til at deltage i. Du får mulighed for at tilkendegive din interesse sidst i undersøgelsen. .

Deadline for besvarelsen er den 16. juni 2019

Når undersøgelsens resultater foreligger, vil vi offentliggøre en kort oversigt på NCFF's hjemmeside.

På vegne af projektgruppen,

Lisbeth Verstraete-Hansen
Københavns Universitet.

PS: Hvis du gerne vil printe spørgeskemaet, inden du svarer, kan du gøre det ved at klikke på det lille printerikon nederst til venstre. Bemærk, så får du HELE skemaet og ikke kun de spørgsmål, som er gældende for det niveau, hvor du underviser.

Baggrundsspørgsmål

Hvor underviser du?

Det er meget vigtigt, at du at du sætter mindst ét kryds, da skemaet ellers ikke vil fungere efter hensigten!

Grundskole (der kan sættes flere X)

- ☐ Folkeskolen
- ☐ Privatskole
- ☐ Efterskole
- ☐ Ungdomsskole

Ungdomsuddannelse (der kan sættes flere X)

- ☐ STX
- ☐ HHX
- ☐ HF
- ☐ EUD/EUX

Videregående uddannelse (der kan sættes flere X)

- ☐ Professionshøjskole
- ☐ Universitet

Fremgår ikke på listen - vælg andet

- ☐ Andet _____

Hvilken uddannelsesbaggrund har du?

- ☐ En dansk lærer-/universitetsuddannelse med faget fransk
- ☐ En udenlandsk lærer-/universitetsuddannelse med faget fransk
- ☐ En udenlandsk lærer-/universitetsuddannelse med faget fransk suppleret med en dansk uddannelse i fransk.
- ☐ En dansk lærer-/universitetsuddannelse i et andet fag end fransk
- ☐ En udenlandsk lærer-/universitetsuddannelse i et andet fag end fransk suppleret med en dansk uddannelse i fransk.
- ☐ Er ikke lærer-/universitetsuddannet men har andre erfaringer med det franske sprog

Uddyb, hvilke erfaringer du har med det franske sprog?

Underviser du i faget fransk som

- ☐ Fastansat
- ☐ Løstansat / Vikar
- ☐ Andet _____

Hvornår er du født?

- ☐ 1950 - 1954
- ☐ 1955 - 1959
- ☐ 1960 - 1964
- ☐ 1965 - 1969

- ☐ 1970 - 1974
- ☐ 1975 - 1979
- ☐ 1980 - 1984
- ☐ 1985 - 1989
- ☐ 1990 - 1994
- ☐ 1994 - 1999

Hvor mange års undervisningserfaring i fransk har du cirka?

- ☐ 0-5
- ☐ 6-10
- ☐ 10-15
- ☐ 15-20
- ☐ 20-25
- ☐ 25-30
- ☐ Over 30

Behovsspørgsmål

I det følgende spørger vi til behov og muligheder for opkvalificering

Oplever du et behov for opkvalificering som franskunderviser?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Ved ikke

Hvilke af følgende områder ville du gerne opkvalificeres indenfor? (Sæt gerne flere X)

- ☐ Sproglige kompetencer
- ☐ Fagdidaktiske kompetencer (fx ordforrådstilegnelse, differentiering, progression m.m.)
- ☐ Interkulturelle kompetencer (fx inddragelse af flersprogethed som ressource, viden om værdier, traditioner m.m.)
- ☐ Digitale værktøjer i undervisningen
- ☐ Indholdsbase ret undervisning på fremmedsprog (CLIL)
- ☐ Tematisk indhold

Indenfor hvilke af følgende tematiske emner vil du gerne opkvalificeres?

- ☐ Litterære emner
- ☐ Samfundsmæssige emner
- ☐ Historiske emner
- ☐ Aktuelle emner
- ☐ Erhvervsrelaterede emner

Har du mulighed for opkvalificering som franskunderviser?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

Hvad forhindrer dig i at blive opkvalificeret?

Valg, motivation og elev-/studerterdeltagelse

I det følgende spørger vi til din opfattelse af, hvad der ligger til grund for elevernes valg af fransk, og hvordan du oplever deres deltagelse i undervisningen.

Hvorfor tror du, dine elever/studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)
(Grundskolen)

- ☐ Som et fravalg af tysk
- ☐ De synes, fransk er et flot sprog
- ☐ Fransk har et godt ry på skolen
- ☐ De har et personligt forhold til fransk (ferier, familien, e.l.)
- ☐ De ser fransk som et stort sprog i verden
- ☐ De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet
- ☐ Andet - Uddyb _____

Hvorfor tror du, dine studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)
(Ungdomsuddannelse)

- ☐ Fravalg af de andre sprog som 2. fremmedsprog
- ☐ De synes, fransk er et flot sprog
- ☐ Fransk har et godt ry på gymnasiet
- ☐ De har et personligt forhold til fransk (ferier, familien, e.l.)
- ☐ De ser fransk som et stort sprog i verden
- ☐ De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet
- ☐ De har været glade for fransk i folkeskolen
- ☐ Andet - Uddyb _____

Hvorfor tror du, dine studerende har valgt fransk? (Sæt gerne flere X)
(Videregående uddannelse)

- ☐ Af interesse for det franske sprog
- ☐ Fransk har et godt ry som humanistisk fag
- ☐ De har et personligt forhold til fransk (ferier, familie, arbejde e.l.)
- ☐ De ser fransk som et stort sprog i verden
- ☐ De mener, at fransk giver muligheder på arbejdsmarkedet
- ☐ De har været glade for fransk i gymnasiet
- ☐ Andet - Uddyb _____

Færre og færre elever og studerende vælger fransk. Hvordan tror du, interessen for faget kan styrkes?

Hvor enig er du i følgende udsagn?

Mine elever/studerende er motiverede for franskfaget

Det kan være svært at engagere mine elever/studerende i undervisningen

Det kan være svært at få mine elever/studerende til at bruge sproget i undervisningen

Det er ofte svært at bruge fransk som undervisningssprog med mine elever/studerende

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar

Den fælles europæiske referenceramme for sprog

Det følgende handler om den europæiske referenceramme for sprog (CEFR).

Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?

- ☐ Ja
☐ Nej

Hvor enig er du i de følgende tre udsagn?

Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende er på i forhold til den fælles europæiske referenceramme for sprog

Jeg bruger den europæiske referenceramme som udgangspunkt for tilrettelæggelse af min undervisning

Mine elever/studerende kender til den europæiske referenceramme

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Brobygning i franskfaget i uddannelsessystemet

De følgende spørgsmål handler om brobygning, som skal forstås sådan, at folkeskolen sender elever til ungdomsuddannelserne, som sender videre til de videregående uddannelser som igen sender deres kandidater tilbage til grundskole og ungdomsuddannelser i form af lærere. Hvor enig er du i følgende udsagn?

Hvor enig er du i de følgende udsagn?

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐

enig enig uenig ikke

Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine elever, som går videre med fransk på det næste trin i uddannelsessystemet

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine elever/studerende, som skal undervise i grundskole/på ungdomsuddannelserne

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Jeg ved, hvilke mål der har været opstillet for mine elever/studerende på det uddannelsesstrin, jeg modtager dem fra

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Min undervisning bygger systematisk videre på de franskkundskaber, eleverne/de studerende tidligere har erhvervet sig

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Det ville have betydning for mig og mine elever, at overgange i uddannelsessystemet blev styrket

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Uddyb gerne hvorfor det ville have betydning for dig og dine elever/studerende, at overgange i uddannelsessystemet blev styrket

Om franskuddannelserne. Hvor enig er du i følgende udsagn?

De sidste fem spørgsmål handler mere specifikt om dit syn på de uddannelser i og med fransk, der uddanner undervisere til grundskole og ungdomsuddannelser.

Meget Enig Delvis Uenig Meget Ved
enig enig enig uenig ikke

Uddannelserne tiltrækker dygtige studerende

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Uddannelserne giver plads til faglig fordybelse i franskfaget

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Uddannelserne er relevante i det danske uddannelsesudbud

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Der mangler sammenhæng mellem de kompetencer, de franskuddannede opnår, og de kompetencer, de skal bruge på arbejdsmarkedet

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Har du idéer til, hvad der kan gøres, for at franskuddannelserne bliver mere eftertragtede uddannelser, der tiltrækker dygtige studerende?

☐ Ja

☐ Nej

Giv gerne et eller flere eksempler på hvad der kan gøres, for at franskuddannelserne bliver mere eftertragtede uddannelser, der tiltrækker dygtige studerende?

Yderligere kommentarer og videre samarbejde

Har du yderligere kommentarer generelt til spørgeskemaet eller specifikt til ét spørgsmål, kan du skrive nedenfor.

Har du ingen yderligere kommentarer, er du nu igennem selve undersøgelsen.

Yderligere kommentarer:

Videre samarbejde

Tak fordi du tog dig tid til at svare.

Følgeprojekter:

Når du trykker afslut for at afsende dine svar, vil du blive dirigeret hen til en side, hvorfra du kan sende en mail med navn og kontaktoplysninger, hvis du er interesseret i at indgå i eventuelle følgeprojekter.

Hvis du gerne vil have en kopi af dit udfyldte spørgeskema, kan du få det ved at klikke på det lille printerikon nederst til venstre.

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

Spansk som Fremmedsprog i Danmark.

En behovsanalyse af fagets videreudvikling i et brobygningsperspektiv.

(Skemaet ses og udfyldes bedst i **fuld skærm** på en computer.)

Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF) har som et af sine formål at kvalitetsudvikle undervisning og uddannelse i fremmedsprog i Danmark.

For at kunne videreudvikle spanskundervisning er der brug for viden om, hvilke behov og udfordringer undervisere identificerer som de vigtigste på de respektive uddannelsesniveauer. Derfor vil vi i samarbejde med NCFF kortlægge disse behov og udfordringer, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde dette spørgeskema.

Spørgeskemaet indeholder i alt 7 sektioner med mellem 3 og 6 spørgsmål. Det vil tage mellem 10-15 minutter at besvare spørgeskemaet og måske lidt længere, hvis du har tid og lyst til at uddybe nogle af dine svar. Alle besvarelser behandles anonymt.

Dine svar er vigtige for os, da de vil blive brugt som afsæt for udarbejdelse af følgeprojekter, som du måske også vil have lyst til at deltage i. Du får mulighed for at tilkendegive din interesse sidst i undersøgelsen.

Deadline for besvarelsen er den 27. oktober 2019.

Når undersøgelsens resultater foreligger, vil vi offentliggøre en kort oversigt på NCFF's hjemmeside.

På vegne af projektgruppen,

Natalia Morollón Martí
Københavns Universitet

PS: Hvis du gerne vil printe spørgeskemaet, inden du svarer, kan du gøre det ved at klikke på det lille printerikon nederst til venstre. Bemærk, at du får HELE skemaet og ikke kun de spørgsmål, som er gældende for det niveau, hvor du underviser.

Baggrundsspørgsmål

Hvor underviser du? (der kan sættes flere X)

Det er meget vigtigt, at du at du sætter mindst ét kryds, da skemaet ellers ikke vil fungere efter hensigten!

Grundskole (der kan sættes flere X)

- ☐ Folkeskole
- ☐ Friskole/Privatskole
- ☐ Efterskole
- ☐ Ungdomsskole

Ungdomsuddannelse (der kan sættes flere X)

- ☐ STX
- ☐ HHX
- ☐ HF
- ☐ EUD/EUX

Videregående uddannelse (der kan sættes flere X)

- ☐ Professionshøjskole
- ☐ Universitet

Fremgår ikke på listen - vælg andet

- ☐ Andet _____

Hvad er din alder?

- ☐ 20-29
- ☐ 30-35
- ☐ 36-40
- ☐ 41-45
- ☐ 46-50
- ☐ 51-55
- ☐ 56-60
- ☐ +61

Underviser du i faget spansk som:

- ☐ Fastansat
- ☐ Løstansat / Vikar
- ☐ Andet _____

Hvilken uddannelsesbaggrund har du?

- ☐ En dansk lærer-/universitetsuddannelse med faget spansk
- ☐ En udenlandsk lærer-/universitetsuddannet med faget spansk
- ☐ En udenlandsk lærer-/ universitetsuddannelse med faget spansk suppleret med en dansk uddannelse i spansk

- ☐ En dansk lærer-/ universitetsuddannelse i et andet fag end spansk, med andre erfaringer med spansk
- ☐ En udenlandsk lærer-/ universitetsuddannelse i et andet fag end spansk suppleret med en dansk uddannelse i spansk
- ☐ Er ikke lærer- universitetsuddannet, men har andre erfaringer med det spanske sprog

Uddyb, hvilke erfaringer du har med det spanske sprog? (fx du har spansk som modersmål, har boet i et spansktalende land, har rejst i et spansktalende land, osv.).

Hvor mange års undervisningserfaring i spansk har du cirka?

- ☐ 0-5
- ☐ 6-10
- ☐ 10-15
- ☐ 15-20
- ☐ 20-25
- ☐ 25-30
- ☐ Over 30

Behovsspørgsmål

I det følgende spørger vi til behovet og muligheder for opkvalificering

Oplever du et behov for opkvalificering som spanskunderviser?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Ved ikke

I hvilken grad vurderer du, at du har brug for en opkvalificering, uddannelse eller efteruddannelse for at undervise i spansk på grunduddannelsesniveau?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Mulighed for kommentar: _____

I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...

I meget
høj grad

I høj
grad

I nogen
grad

I mindre
grad

Slet
ikke

dine sproglige og kommunikative færdigheder (læse, lytte, tale, samtale).

☐☐☐☐☐

din viden inden for kultur, samfund, litteratur og historie.

☐☐☐☐☐

dine fagdidaktiske kompetencer (fx undervisningsmetoder, elevdifferentiering, feedback, progression, osv.).

☐☐☐☐☐

dine interkulturelle kompetencer (fx viden om værdier, traditioner, inddragelse af flersprogethed som ressource, osv.).

☐☐☐☐☐

din viden om anvendelse af digitale værktøjer i undervisningen.

☐☐☐☐☐

Har du mulighed for opkvalificering som spanskunderviser i din uddannelsesinstitution?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Ved ikke

Hvad forhindrer dig i at blive opkvalificeret?

Hvilken opkvalificering, vurderer du, ville være relevant for dig? (fx et enkelt kursus, et enkelt fag på læreruddannelse, bachelor- og/eller kandidatuddannelse, osv.)

Valg, motivation og elev- / studenterdeltagelse

I det følgende spørger vi til din opfattelse af, hvad der ligger til grund for elevernes valg af spansk, og hvordan du oplever deres deltagelse i undervisningen.

Synes du, at dine elever har gode muligheder for at vælge spansk i dit uddannelsescenter?

- ☐ Ja
☐ Nej

Hvorfor synes du/eller synes du ikke, at dine elever har gode muligheder for at vælge spansk i dit uddannelsescenter? Er der noget, som du synes forhindrer dine elever/studerende i at vælge spansk (fx strukturelle udfordringer, valgfagslovgivningen, osv.).

Hvorfor tror du, dine elever/studerende har valgt spansk? (uddyb gerne)

Færre og færre elever vælger spansk som en del af deres studieretning. Hvad er årsagen til dette efter din mening? (Kun for ungdomsuddannelse)

Hvordan tror du, at en supersproglig studieretning påvirker eleverne til at vælge spansk som en del af deres fagsammensætning? (Kun for ungdomsuddannelse)

Hvordan kunne man få flere elever til at vælge spansk på en studieretning? (Kun for ungdomsuddannelse)

Hvordan kunne man få flere elever til at vælge spansk som 2. fremmedsprog uden for studieretningen? (Kun for ungdomsuddannelse)

Hvordan kunne man få flere elever til at vælge spansk? (Kun for grunduddannelse)

Hvordan kunne man få flere studerende til at vælge spansk? (Kun for

videregående uddannelse))

Den fælles europæiske referenceramme for sprog

Det følgende handler om den europæiske referenceramme for sprog (CEFR).

Kender du til den europæiske reference for sprog (CEFR)?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Jeg har hørt om det, men jeg kender ikke indholdet

Hvor enig er du i de følgende udsagn?

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Jeg ved, hvilket niveau mine elever/studerende har i forhold til den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg bruger den europæiske referenceramme som udgangspunkt for tilrettelæggelse af min undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mine elever/studerende kender til den europæiske referenceramme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hvis spanskfaget skal koordineres i de forskellige niveauer, den europæiske referenceramme vil være et godt redskab	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Brobygning i spanskfaget i uddannelsessystemet

Siden 2017 har undervisningsministeriet tilbudt muligheden for at få spansk i folkeskolen og fra 2020 vil gymnasier kunne modtage elever med spansk som fortsætterfag.

De følgende spørgsmål handler om brobygning, som skal forstås sådan, at grundskolen sender elever til ungdomsuddannelserne, som sender dem videre til videregående uddannelser som igen sender deres kandidater tilbage til grundskolen og ungdomsuddannelser i form af lærere.

Hvor enig er du i de følgende udsagn?

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine elever, når de skal fortsætte med spansk på det næste trin i uddannelsessystemet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer, der er nødvendige for mine studerende, som skal undervise i grundskolen/på ungdomsuddannelserne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ved, hvilke mål der har været opstillet for mine elever/studerende på det uddannelsesstrin, jeg modtager dem fra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min undervisning bygger systematisk videre på de spanskkundskaber, eleverne/studerende tidligere har opnået	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg gør mine elever bevidst om, hvad der forventes af dem på det næste uddannelsesstrin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det ville have betydning for mig og mine elever/studerende, at	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

overgangene i uddannelsessystemet blev styrket

Uddyb gerne, hvorfor det ville have betydning for dig og dine elever/studerende, at overgangene i uddannelsessystemet blev styrket

På hvilke måder synes du, at overgangene kan styrkes?

Om spanskuddannelserne.

De sidste fem spørgsmål handler mere specifikt om dit syn på de uddannelser i og med spansk, der uddanner undervisere til grundskolen og ungdomsuddannelser.

Hvor enig er du i følgende udsagn?

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Uddannelserne tiltrækker dygtige studerende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uddannelserne giver plads til faglig fordybelse i spanskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uddannelserne er relevante i det danske uddannelsesudbud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Der mangler sammenhæng mellem de kompetencer, de spanskuddannede opnår, og de kompetencer, de skal bruge på arbejdsmarkedet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Har du ideer til, hvad der kan gøres, for at spanskuddannelserne bliver mere eftertragtede uddannelser, der tiltrækker dygtige studerende?

☐ Ja

☐ Nej

Giv gerne et eller flere eksempler på, hvad der kan gøres, for at spanskuddannelserne bliver mere eftertragtede uddannelser, der tiltrækker dygtige studerende.

Yderligere kommentarer og videre samarbejde

Har du yderligere kommentarer generelt til spørgeskemaet eller specifikt til ét spørgsmål, kan du skrive nedenfor.

Har du ingen yderligere kommentarer, er du nu igennem selve undersøgelsen.

Yderligere kommentarer:

Videre samarbejde

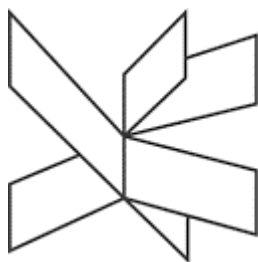
Tak fordi du tog dig tid til at svare.

Når du trykker afslut for at sende dine svar, vil du blive dirigeret til en side, hvorfra du kan sende en mail med dit navn og kontaktoplysninger, hvis du er interesseret i at deltage i eventuelle udviklingsprojekter på baggrund af denne undersøgelse.

Hvis du gerne vil have en kopi af dit udfyldte spørgeskema, kan du få det ved at klikke på det lille printerikon nederst til venstre.

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

VIA University
College

Spørgeskemaundersøgelse: Kvalitetsudvikling i engelskfaget på tværs af uddannelsessystemet

Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF) har som et af sine formål at kvalitetsudvikle undervisning og uddannelse i fremmedsprog i Danmark på baggrund af den nationale fremmedsprogsstrategi ([Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet](#), Regeringen 2017).

For at kunne videreudvikle engelskfaget er der brug for viden om, hvilke erfaringer, behov og udfordringer engelskunderviserne på tværs af uddannelsessystemet ser som de vigtigste. Det ønsker vi at kortlægge gennem denne spørgeskemaundersøgelse, og vi håber, du vil hjælpe os ved at udfylde spørgeskemaet.

Spørgeskemaet indeholder fem sektioner, der hver rummer 1-4 spørgsmål:

- Din baggrund
- Din engelskundervisning
- Dine kompetencer som engelskunderviser
- Brobygning og overgange i engelskfaget
- Engelskfaget nu og i fremtiden

Det vil tage 10-15 minutter at besvare spørgeskemaet – måske lidt mere, hvis du har tid og lyst til at uddybe nogle af dine svar. Alle besvarelser behandles anonymt, og undersøgelsens resultater vil blive formidlet på www.ncff.dk i sommeren 2020.

Deadline for besvarelsen er onsdag den 15. april.

Tusind tak for din hjælp!

Venlig hilsen projektgruppen

Anja Bols Slåttvik og Line Møller Daugaard, VIA University College
Anne Sofie Jakobsen, NCFF (Øst)

PS. Hvis du vil se hele spørgeskemaet, inden du svarer, kan du klikke på det lille printerikon nederst på siden. Bemærk, at du så får HELE skemaet og ikke kun de spørgsmål, som er gældende for det uddannelsesstrin, du underviser på.

Har du spørgsmål til spørgeskemaet, kan du kontakte Anja Bols Slåttvik på abs@via.dk

1. Din baggrund

I denne sektion spørger vi om din baggrund som engelskunderviser.

1.1 Hvor underviser du i engelsk?

Det er vigtigt, at du vælger **enten** grundskole, ungdomsuddannelse **eller** videregående uddannelse, da spørgsmålene i de følgende sektioner afhænger af dit svar.

- ☐ Grundskole
- ☐ Ungdomsuddannelse
- ☐ Videregående uddannelse

1.1.1 Hvilken slags grundskole underviser du på?

Der kan sættes flere kryds

- ☐ Folkeskole
- ☐ Frie grundskoler (privatskole, friskole etc.)
- ☐ Efterskole
- ☐ Ungdomsskole
- ☐ Andet: _____

1.1.2 Hvilken slags ungdomsuddannelse underviser du på?

Der kan sættes flere kryds.

- ☐ STX
- ☐ HHX
- ☐ HTX
- ☐ HF
- ☐ EUD/EUX
- ☐ FGU/AVU
- ☐ Andet: _____

1.1.3 Hvilken slags videregående uddannelse underviser du på?

Der kan sættes flere kryds

- ☐ Læreruddannelsen i professionshøjskolerne
- ☐ Øvrige uddannelser i professionshøjskolerne
- ☐ Erhvervsakademi
- ☐ Universitet
- ☐ Andet: _____

1.2 Hvilken uddannelse har du?

Der kan sættes flere kryds

- ☐ Læreruddannelse med engelsk som undervisningsfag/linjefag
- ☐ Læreruddannelse uden engelsk som undervisningsfag/linjefag
- ☐ Universitetsuddannelse i engelsk (kandidat)
- ☐ Universitetsuddannelse i engelsk (bachelor)
- ☐ Udenlandsk uddannelse
- ☐ Andet: _____

1.3 Hvad er din alder?

- ☐ 20-29

- ☐ 30-39
☐ 40-49
☐ 50-59
☐ 60+

1.4 Hvor mange års undervisningserfaring i engelsk har du?

- ☐ 0-5
☐ 6-10
☐ 11-15
☐ 16-20
☐ 21-25
☐ 26-30
☐ 30+

2. Din engelskundervisning

GRUNDSKOLE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på din oplevelse af din engelskundervisning og er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i.

2.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Mine elever er motiverede for engelskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mine elever opnår generelt tilfredsstillende sprogkompetencer i engelsk i forhold til deres klassetrin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Der er stor spredning i elevernes sprogkompetencer i engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg bruger oftest engelsk som undervisningssprog	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det kan være svært at få mine elever til at tale engelsk i undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.2. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Jeg inddrager elevernes sproglige erfaringer fra andre sprog end engelsk i min engelskundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min engelskundervisning bidrager til udviklingen af elevernes interkulturelle kompetencer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gennem min engelskundervisning får eleverne indblik i engelsk i en globaliseret verden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg bruger den europæiske referenceramme for sprog (CEFR) som et redskab i min engelskundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.3. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Jeg samarbejder med skolens øvrige engelsklærere om engelskfagligt indhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg samarbejder med lærerne i de øvrige sprogfag om elevernes sproglige udvikling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg samarbejder med lærerne i skolens øvrige fag om engelskfagligt indhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg deltager i engelskfaglige netværk uden for skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

UNGDOMSUDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på din oplevelse af din engelskundervisning og er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i. Hvis du underviser i engelsk i flere forskellige kontekster (gymnasial uddannelse, studieretning, fagpakke, niveau osv.), så besvar spørgsmålene med udgangspunkt i den kontekst, hvor du underviser mest. Du kan eventuelt i din uddybende kommentar specificere, hvilken kontekst du har taget udgangspunkt i.

2.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Mine elever er motiverede for engelskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mine elever opnår generelt tilfredsstillende sprogkompetencer i engelsk i forhold til de opstillede mål	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Der er stor spredning i elevernes sprogkompetencer i engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Der er stor faglig spredning blandt eleverne
 Jeg bruger oftest engelsk som undervisningssprog
 Det kan være svært at få mine elever til at tale engelsk i undervisningen

☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.2. Hvor enig er du i følgende udsagn:

Jeg inddrager elevernes sproglige erfaringer fra andre sprog end engelsk i min engelskundervisning
 Min engelskundervisning bidrager til udviklingen af elevernes interkulturelle kompetencer
 Gennem min engelskundervisning får eleverne indblik i engelsk i en globaliseret verden
 Jeg bruger den europæiske referenceramme for sprog (CEFR) som et redskab i min engelskundervisning

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.3. Hvor enig er du i følgende udsagn:

Jeg samarbejder med de øvrige engelskundervisere på min uddannelsesinstitution om engelskfagligt indhold
 Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige sprogfag om elevernes sproglige udvikling
 Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige fag om engelskfagligt indhold
 Jeg deltager i engelskfaglige netværk uden for min uddannelsesinstitution

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på din oplevelse af din engelskundervisning og er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i.

2.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

Mine studerende er motiverede for engelskfaget

Mine studerende opnår generelt tilfredsstillende sprogkompetencer i engelsk i forhold til de opstillede mål

Der er stor spredning i de studerendes sprogkompetencer i engelsk

Der er stor faglig spredning blandt studerende

Jeg bruger oftest engelsk som undervisningssprog

Det kan være svært at få mine studerende til at tale engelsk i undervisningen

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.2. Hvor enig er du i følgende udsagn:

Jeg inddrager de studerendes sproglige erfaringer fra andre sprog end engelsk i min engelskundervisning

Min engelskundervisning bidrager til udviklingen af de studerendes interkulturelle kompetencer

Gennem min engelskundervisning får de studerende indblik i engelsk i en globaliseret verden

Jeg bruger den europæiske referenceramme for sprog (CEFR) som et redskab i min engelskundervisning

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

2.3. Hvor enig er du i følgende udsagn:

Jeg samarbejder med de øvrige engelskundervisere på min uddannelsesinstitution om engelskfagligt indhold

Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige sprogfag om de studerendes sproglige udvikling

Jeg samarbejder med underviserne i de øvrige fag om engelskfagligt indhold

Jeg deltager i engelskfaglige netværk uden for min uddannelsesinstitution

Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

3. Dine kompetencer som engelskunderviser

GRUNDSKOLE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på dine muligheder og behov for faglig opkvalificering som engelsklærer. Faglig opkvalificering forstås som efter- og videreuddannelse af forskelligt omfang, som ligger uden for almindelig forberedelse.

3.1. I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dine fagdidaktiske kompetencer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ser du behov for faglig opkvalificering på andre områder?

3.2 I hvilken grad har du mulighed for faglig opkvalificering som engelsklærer?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Ved ikke

3.2.1 Hvad er årsagen til, at du har begrænset mulighed for faglig opkvalificering (der kan sættes flere kryds)

- ☐ Stram økonomi
- ☐ Manglende prioritering af engelsk
- ☐ Manglende overskud pga. arbejdspress
- ☐ Det ønskede efteruddannelsesstilbud findes ikke
- ☐ Andet: _____

UNGDOMSUDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på dine muligheder og behov for faglig opkvalificering som engelskunderviser. Faglig opkvalificering forstås som efter- og videreuddannelse af forskelligt omfang, som ligger uden for almindelig forberedelse.

3.1. I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...

I I høj I I Slet Ved
meget grad nogen mindre ikke ikke
grad grad

Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk

Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie

Dine fagdidaktiske kompetencer

Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen

Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL)

Din viden om karrierelæring og arbejdsmarkedets behov for engelsk

Din viden om fagspecifikt og akademisk engelsk inden for andre fagområder end engelsk, fx ledelse, sundhed, handel, jura, bygningskonstruktion osv.

høj
grad

☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ser du behov for faglig opkvalificering på andre områder?

3.2 I hvilken grad har du mulighed for faglig opkvalificering som engelskunderviser?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Ved ikke

3.2.1 Hvad er årsagen til, at du har begrænset mulighed for faglig opkvalificering (der kan sættes flere kryds)

- ☐ Stram økonomi
- ☐ Manglende prioritering af engelsk
- ☐ Manglende overskud pga. arbejdspress
- ☐ Det ønskede efteruddannelsesstilbud findes ikke
- ☐ Andet: _____

VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på dine muligheder og behov for faglig opkvalificering som engelskunderviser. Faglig opkvalificering forstås som efter- og videreuddannelse af forskelligt omfang, som ligger uden for almindelig forberedelse.

3.1. I hvilken grad vurderer du, at du har brug for at styrke...

Dine sproglige og kommunikative færdigheder på engelsk

Din viden om kultur, samfund, litteratur og historie

Dine fagdidaktiske kompetencer

Din viden om anvendelse af digitale teknologier i engelskundervisningen

I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Din viden om, hvordan fremmedsprogene kan kombineres med andre fag (CLIL) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Din viden om karrierelæring og arbejdsmarkedets behov for engelsk ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Din viden om fagspecifikt og akademisk engelsk inden for andre fagområder end engelsk, fx ledelse, sundhed, handel, jura, bygningskonstruktion osv. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Ser du behov for faglig opkvalificering på andre områder?

3.2 I hvilken grad har du mulighed for faglig opkvalificering som engelskunderviser?

- ☐ I meget høj grad
- ☐ I høj grad
- ☐ I nogen grad
- ☐ I mindre grad
- ☐ Slet ikke
- ☐ Ved ikke

3.2.1 Hvad er årsagen til, at du har begrænset mulighed for faglig opkvalificering (der kan sættes flere kryds)

- ☐ Stram økonomi
- ☐ Manglende prioritering af engelsk
- ☐ Manglende overskud pga. arbejdspress
- ☐ Det ønskede efteruddannelsesstilbud findes ikke
- ☐ Andet: _____

4. Brobygning og overgange i engelskfaget

GRUNDSKOLE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer både på overgange mellem indskoling, mellemtrin og udskoling og på brobygning fra grundskole til ungdomsuddannelse. Hvis du underviser i indskolingen, har du mulighed for at svare 'Ikke relevant'.

Spørgsmålene er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i.

4.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Min engelskundervisning lægger op til/bygger videre på den engelskundervisning, mine elever vil modtage/har modtaget i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ved, hvilke sproglige og faglige kompetencer der er nødvendige for mine elever, når de skal fortsætte med engelsk i ungdomsuddannelserne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg arbejder eksplicit med at gøre mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i ungdomsuddannelserne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min skole deltager i brobygningsaktiviteter hvor der også er	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

fokus på engelskfaget

Uddyb gerne dine svar:

UNGDOMSUDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på brobygning, både fra grundskole til ungdomsuddannelse og fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Spørgsmålene er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i.

4.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Jeg ved, hvilke engelskfaglige mål der har været opstillet for mine elever i grundskolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min engelskundervisning bygger systematisk videre på de engelskompetencer, eleverne har med fra grundskolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg arbejder eksplicit med at gøre mine elever bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt i deres videre uddannelsesforløb og på arbejdsmarkedet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med grundskoler som inkluderer fokus på engelskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med videregående uddannelser som inkluderer fokus på engelskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Spørgsmålene i denne sektion fokuserer på brobygning, både fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse og fra videregående uddannelse til arbejdsmarkedet. Det sidste spørgsmål er kun for dig, der uddanner engelsklærere/undervisere til grundskole og ungdomsuddannelser. Spørgsmålene er udformet som udsagn, som du skal erklære dig mere eller mindre enig i.

4.1. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Jeg ved, hvilke engelskfaglige mål der har været opstillet for mine studerende i ungdomsuddannelserne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min engelskundervisning bygger systematisk videre på de engelskompetencer, de studerende har med fra ungdomsuddannelserne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg arbejder eksplicit med at gøre de studerende bevidste om, hvad der forventes af dem engelsksprogligt på arbejdsmarkedet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med ungdomsuddannelser med fokus på engelskfaget	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min uddannelsesinstitution deltager i brobygningsaktiviteter med	☐	☐	☐	☐	☐	☐

erhvervslivet med fokus på engelskfaget

Uddyb gerne dine svar:

4.2 Kun for dig, der uddanner engelsklærere/undervisere til grundskolen og ungdomsuddannelserne: Hvor enig er du i følgende udsagn:

	Meget enig	Enig	Delvis enig	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
I min engelskundervisning klæder jeg de studerende engelsksprogligt og -fagligt på til at undervise i engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I min engelskundervisning klæder jeg de studerende fagdidaktisk på til at undervise i engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uddyb gerne dine svar:

5. Engelskfaget nu og i fremtiden

Spørgeskemaet afsluttes med to åbne spørgsmål om engelskfagets største udfordringer og muligheder nu og i fremtiden.

5.1 Hvad ser du som engelskunderviser som de største udfordringer for engelskfaget på dit uddannelsestrin?

5.2 Hvilken rolle mener du, at engelskfaget kan og bør spille i det danske uddannelsessystem?

AFSLUTNING

Har du øvrige kommentarer om engelskfaget i det danske uddannelsessystem?

Tak, fordi du tog dig tid til at besvare spørgeskemaet!

Du afslutter spørgeskemaet ved at trykke på "afslut". Herefter er din besvarelse gemt, og du vil kunne lukke vinduet.

Hvis du gerne vil have en kopi af dit udfyldte spørgeskema, kan du få det ved at klikke på det lille printerikon nederst på siden.